

การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัด
เชียงราย

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

สิงหาคม 2561

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยพะเยา

การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

สิงหาคม 2561

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยพะเยา

ADMINISTRATIVE IMPLEMENTATION OF THE CENTER FOR
EARLY CHILDHOOD DEVELOPMENT OF HIGH OF MAE-FHA LUANG
DISTRICT, CHIANG RAI PROVINCE.

An Independent Study in Partial Fulfillment of Requirements
for the Master of Education in Educational Administration

August 2018

Copyright of University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ของ เสาวรักษ์ คำภีระ

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ดร. นันทิมา นาคาพงศ์)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ นพรัก)

เรื่อง:	การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย
ผู้ศึกษาค้นคว้า:	เสาวรักษ์ คำภีระ, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2561
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ดร. นันทิมา นาคาพงศ์
คำสำคัญ	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย และเพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย จำแนกตามตำบล กลุ่มตัวอย่างเป็นข้าราชการครู ครูผู้ช่วย ผู้บริหาร และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ในปีการศึกษา 2560 จำนวน 169 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติ F-test และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ กำหนดระดับนัยสำคัญไว้ที่ .05

ผลการศึกษาพบว่า 1) การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีการดำเนินงานในระดับมาก สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ด้านบุคลากร รองลงมาได้แก่ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ส่วนด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) การเปรียบเทียบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย จำแนกตามตำบล พบว่า มีการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยที่ตำบลทอดไทย มีการดำเนินงานแตกต่างกับตำบลแม่สลองใน ตำบลแม่สลองนอก และตำบลแม่ฟ้าหลวง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Title: ADMINISTRATIVE IMPLEMENTATION OF THE CENTER FOR EARLY CHILDHOOD DEVELOPMENT OF HIGH OF MAE-FHA LUANG DISTRICT, CHIANG RAI PROVINCE.

Author: Sawarak Khumphira, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2018

Advisor: Dr. Nanthima Nakapong

Keyword The center of early childhood of high

ABSTRACT

The study purpose of administrative implementation of the Center for Early Childhood Development of high of Mae-Fha Luang District, Chiang Rai Province was to study the administration in the Center for Early Childhood Development of high of Mae-Fha Luang District, Chiang Rai Province and compare it with other center. The samplings were government teachers, assistant teachers, administrators and members of the center in 2017 for 169 people. The research tools were questionnaire that the researcher would collect data and use computer program to analyzed them by using percentage, mean, standard deviation, F-test statistic and comparing mean in couple with statistical significance equal to .05

The result from the study showed that the operation level in the center for early childhood development of high of Mae-Fha Luang District, Chiang Rai Province was high. For the part that got the highest level in mean was human resource. Secondary was academic and activity according to the curriculum. And the least was the place, environment and safety of the center of early childhood development.

From the comparison about the operation in the center of early childhood development of high of Mae-Fha Luang District, Chiang Rai Province which separated according to the place including from Tambon Terdthai, Tambon Salongnai, Tambon Salongnok and Tambon Mae-Fha Luang, the result showed that the administration in each place were different with statistical significance equal to .05. Tambon Terdthai had the highest level in administration comparing with Tambon Salongnai, Tambon Salongnok and Tambon Mae-Fha Luang with statistical significance equal to .05.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจาก ดร.นันทิมา นาคาพงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งท่านได้กรุณาสละเวลา ให้ความรู้ คำปรึกษา ข้อคิดเห็นที่ดี และแนะนำแนวทางการศึกษา ตลอดจนตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องของการศึกษาอิสระจนเสร็จสมบูรณ์ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบและให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย ดร.น้ำฝน กันมา อาจารย์คณะวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา นางสาวจรรยา ชัยบุญสืบ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านพนาสวรรค์ นายสมสวัสดิ์ ทองประวิทย์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสันติคีรี

ขอขอบคุณบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง ตำบลเทอดไทย ตำบลแม่สลองใน ตำบลแม่สลองนอก และตำบลแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลในการศึกษา รวมไปถึงการอำนวยความสะดวกในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ครูอาจารย์ และผู้ที่สนับสนุนการศึกษาครั้งนี้ทุกท่าน ที่ให้กำลังใจและให้โอกาสในการศึกษาอันมีค่ายิ่ง

เสาวรักษ์ คำภีระ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉุ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2559	7
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	46
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	53
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	54
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	54

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล	56
การวิเคราะห์ข้อมูล	57
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	58
ตอนที่ 2 การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย	60
ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย จำแนกตามตำบล	72
บทที่ 5 บทสรุป	74
สรุปผลการวิจัย	74
อภิปรายผล	76
ข้อเสนอแนะ	78
บรรณานุกรม	80
ภาคผนวก ก เครื่องมือการวิจัย	84
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบแบบสอบถาม	95
ภาคผนวก ค การหาคุณภาพเครื่องมือ	96
ภาคผนวก ง ผลการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้	99
ประวัติผู้วิจัย	100

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	55
ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ	58
ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ.....	59
ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา	59
ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน	60
ตาราง 6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสังกัดพื้นที่.....	60
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็ก	61
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการดำเนินงานด้านการบริหาร	61
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการดำเนินงานด้านบุคลากร	64
ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการดำเนินงานด้านอาคาร	65
ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการดำเนินงาน ด้านวิชาการ และ	67
ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วม และ สนับสนุนทุกภาคส่วน	68
ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการดำเนินงานด้านส่งเสริม.....	70
ตาราง 14 แสดงการเปรียบเทียบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูงจำแนก.....	72
ตาราง 15 แสดงการเปรียบเทียบรายชื่อของการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่	73

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 แสดงวงจร PDCA กับการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง.....	43
ภาพ 2 แสดงขั้นตอนการดำเนินงานของ QCC Six Sigma และ KM เทียบกับ PDCA	44
ภาพ 3 แสดงตัวอย่างของขั้นตอนการบริหารกิจกรรมการเพิ่มผลิตภาพ	45
ภาพ 4 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	53

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างมากโดยเฉพาะสังคมที่ด้อยโอกาสและอยู่ในพื้นที่ชนบทห่างไกล รัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพึงให้การสนับสนุนช่วยเหลือในการพัฒนาอย่างจริงจัง จึงจะสามารถพัฒนาคนและสังคมให้มีคุณภาพได้ การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ เพราะการพัฒนาประเทศต้องอาศัยกำลังคนเป็นสำคัญ และกำลังคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาและการเตรียมความพร้อมของคนให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเตรียมความพร้อมของคนในวัยเด็กหรือการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาปฐมวัยให้ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างมีคุณภาพ ซึ่งเป็นฐานของการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นและเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้มีคุณภาพต่อไป (รัฐธรรมนุญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2550)

รัฐธรรมนุญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 49 บัญญัติไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการเข้ารับการศึกษามากน้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้ยากไร้ ผู้พิการ หรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากต้องได้รับการสนับสนุนจากรัฐให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น ในมาตรา 80 บัญญัติให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการศึกษาในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับชั้นและทุกรูปแบบ ให้สอดคล้องกับความเป็นไปเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ให้มีการกระจายอำนาจไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การทางศาสนา และหน่วยงานเอกชน ในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้เกิดความเท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ อีกทั้งยังส่งเสริมสนับสนุนให้มีความรู้รักสามัคคี รักษาความนิยมอันดีงาม และภูมิปัญญาท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2551, หน้า 1)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานที่ได้รับการกระจายอำนาจให้มีความริเริ่มหน้าที่รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษา ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนุญและกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล หรือเมืองพัทยา

ล้วนแต่มีบทบาทที่สำคัญในการจัดการศึกษา ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) ซึ่งได้กำหนดวิสัยทัศน์ประเทศไทยไว้ว่ามุ่งพัฒนาสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness society) คนไทยมีคุณธรรมนำความรู้รอบรู้เท่าทันโลก ครอบคลุมรอบอนุ ขัมแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพและเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืนอยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการประเทศที่มีธรรมาภิบาล ดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี” โดยมีเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพคน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยให้คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ ความรู้ ความสามารถ ทักษะการประกอบอาชีพ และมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้ตนเองที่จะนำไปสู่ความเข้มแข็งของครอบครัว และสังคม

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่วนราชการต่าง ๆ ถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และศูนย์ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเอง ถือเป็นสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 18 และมาตรา 4 ในปัจจุบันการบริหารงานของศูนย์ฯ ยังมีความแตกต่างกันตามข้อจำกัดการบริหารงานของศูนย์ในแต่ละแห่ง ไม่ว่าจะเป็นความแตกต่างในการบริหารงานด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจาก รวมถึงการพัฒนาคุณภาพ ถือเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการจัดการศึกษาให้มีความคุณภาพและมาตรฐาน ดังนั้นทางกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงได้กำหนดมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์ฯ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพเป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยแบ่งมาตรฐานออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านบุคลากร ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559, หน้า ข)

สำหรับปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้รับการถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มาอยู่ในความดูแลรับผิดชอบ ได้แก่ ปัญหาในเรื่องวิสัยทัศน์ ความรู้ ความเข้าใจ และความต่อเนื่องของการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทำให้เกิดช่องว่างความแตกต่างของมาตรฐานการดูแลเด็กปฐมวัยในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง เนื่องจากการบริหารจัดการและการจัดสรรงบประมาณขึ้นอยู่กับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เหตุปัจจัยที่ทำให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพราะยังขาดความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนา คุณภาพชีวิต อีกทั้งการสนับสนุนและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังเป็นปัจจัยพื้นฐานที่อยู่ในลำดับรองจากโครงสร้างพื้นฐานอื่น ทำให้การใส่ใจหรือการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีมาตรฐานเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กยังอยู่ในความสนใจของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นน้อยกว่าการให้ความสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้งอยู่อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ถือเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง เป็นสังคมที่ด้อยโอกาสและอยู่ในพื้นที่ชนบทห่างไกล (องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สลองนอก, 2559, หน้า 5) ในการบริหารงานก็ประสบปัญหาเช่นเดียวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอื่น ๆ คือ ปัญหาในเรื่องวิสัยทัศน์ ความรู้ ความเข้าใจ ของผู้บริหาร และความต่อเนื่องในการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือเป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทำให้เกิดช่องว่าง เกิดความแตกต่างของมาตรฐานการดูแลเด็กปฐมวัยในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง เนื่องจากการบริหารจัดการและการจัดสรรงบประมาณขึ้นอยู่กับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อีกทั้งผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และที่สำคัญการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังเป็นปัจจัยพื้นฐานที่อยู่ในลำดับรองจากโครงสร้างพื้นฐานอื่น (องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สลองนอก, 2559, หน้า 5) จากปัญหาดังกล่าวผู้ศึกษาในฐานะบุคลากรครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย จึงสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย จำแนกตามตำบล

สมมติฐานการวิจัย

การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย จำแนกตามตำบล มีความแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ในส่วนของการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง ได้นำมาจากมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 6 ด้าน ประกอบด้วย

- 1.1 ด้านการบริหารจัดการ
- 1.2 ด้านบุคลากร
- 1.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 1.4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร
- 1.5 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วน
- 1.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ บุคลากรครูในสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ในปีการศึกษา 2560 จำนวน 4 ตำบล คือ ตำบลเทอดไทย ตำบลแม่สลองใน ตำบลแม่สลองนอก และตำบลแม่ฟ้าหลวง ประกอบด้วยข้าราชการครู ครูผู้ช่วย ผู้บริหาร และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งหมดจำนวน 304 คน

3. ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้าราชการครู ครูผู้ช่วย ผู้บริหาร และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัด

เชิงราย ในปีการศึกษา 2560 ซึ่งผู้ศึกษาได้กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซี และมอร์แกน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 169 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) (ธานีินทร์ ศิลป์จารุ, 2557, หน้า 49, 61) ตามสัดส่วนของจำนวนประชากรในแต่ละตำบล ซึ่งถ้าประชากรมากกลุ่มตัวอย่างก็มากตามไปด้วย

4. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

4.1 ตัวแปรต้นในการศึกษาครั้งนี้ คือพื้นที่การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกบนพื้นที่สูง ประกอบด้วย พื้นที่ดำเนินงานในตำบลเทอดไทย ตำบลแม่สลองใน ตำบลแม่สลองนอก และตำบลแม่ฟ้าหลวง

4.2 ตัวแปรตาม คือ การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกบนพื้นที่สูง

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกบนพื้นที่สูง หมายถึง กระบวนการในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกบนพื้นที่สูงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง การจัดโครงสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การกำหนดขอบเขตหน้าที่ การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการบริหารจัดการ การจัดการอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกบนพื้นที่สูง

ด้านบุคลากร หมายถึง การวางแผนบุคลากร การสรรหาคัดเลือก และการบรรจุแต่งตั้ง การจัดบุคลากรเข้าสู่งาน การพัฒนาบุคลากร การบำรุงขวัญและกำลังใจ และการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กเล็กกบนพื้นที่สูง

ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การจัดสภาพภายในและภายนอกอาคารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีสภาพอาคารและสิ่งแวดล้อมที่ดีเหมาะสมสำหรับเด็กเล็กกบนพื้นที่สูง

ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร หมายถึง การรับนักเรียน การจัดประสบการณ์ การจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็ก ให้มีคุณลักษณะตามวัย (ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา)

ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วน หมายถึง การจัดประชุมชี้แจงให้ทราบถึงประโยชน์และความจำเป็นของการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ การจัดให้มีกองทุนส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน ตลอดจนการติดตามและประเมินผล รวมถึงการเข้ามามีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และองค์กรภาคเอกชน

ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง การส่งเสริม และสนับสนุนการจัดตั้งและหรือการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่าย/สมาคม/ชมรม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงาน

ครูหรือบุคลากรส่วนการศึกษา หมายถึง นักวิชาการศึกษา ครูผู้ดูแลเด็กเล็ก และผู้ดูแลเด็ก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย
2. เป็นแนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ให้ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ผลการศึกษาที่ได้สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูงในพื้นที่อื่นที่มีสภาพใกล้เคียงกัน ให้ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพ
4. ใช้ในการวางแผนทรัพยากรมนุษย์ภายในองค์กร เพื่อให้การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง และเพื่อหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย โดยผู้วิจัยได้ศึกษาถึงแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559
2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559

เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในความรับผิดชอบเป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานสามารถ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้จัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์ฯ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพเป็นไปในแนวทางเดียวกัน แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559)

1. ด้านการบริหารจัดการ
2. ด้านบุคลากร
3. ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
4. ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร
5. ด้านการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุน
6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

มาตรฐานด้านการบริหารจัดการ

ตามมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และมาตรา 18 กำหนดไว้ว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น ฯลฯ

จึงได้แบ่งการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็น 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารงาน และด้านการบริหารงบประมาณ ดังนี้

1. ด้านการบริหารงาน

1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรฯ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนจากกรมการพัฒนา สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมการศาสนา จึงทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหารจัดการศูนย์ที่แตกต่างกัน ดังนั้นเพื่อให้การบริหารจัดการศูนย์ เป็นไปในแนวทางเดียวกัน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงกำหนดแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรฯ ดังนี้

1.1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนจากกรมการพัฒนา และสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้ปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.1.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รับถ่ายโอนจากกรมการศาสนา มีข้อปฏิบัติ ดังนี้

1) กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการศูนย์ทั้งหมด ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนจากกรมการพัฒนา และสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น

2) กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและศาสนสถานร่วมกันบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยให้มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจนว่าหน่วยงานใดจะมีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านใด และปฏิบัติตามข้อแนะนำการบริหารจัดการศูนย์อบรมเด็กก่อนระดับประถมศึกษาในศาสนสถาน

3) กรณีศาสนสถานเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการทั้งหมด โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่จัดสรรเงินอุดหนุนให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการ ยกเว้นรายการอาหารเสริม (นม) ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเป็นผู้จัดซื้อจัดจ้างให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยให้ปฏิบัติตามแนวทางในการบริหารจัดการศูนย์อบรมเด็กก่อนระดับประถมศึกษาในศาสนสถาน

1.2 ด้านการจัดตั้ง ย้าย รวม ยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2.1 การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใดประสงค์ จะจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นต้องมีความพร้อมในการ บริหารจัดการ ในเรื่องงบประมาณ อาคารสถานที่ และบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยให้ ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1) จัดเวทีประชาคมในพื้นที่ที่มีความต้องการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อสำรวจความต้องการของการจัดตั้งศูนย์ฯ โดยในการจัดตั้งต้องมีจำนวนเด็กเล็กอายุ 2-5 ปี ที่จะเข้ารับการศึกษามากน้อยกว่า 20 คน ยกเว้นกรณีพื้นที่เสี่ยงหรือการคมนาคมไม่สะดวก แต่ต้องมีเด็กเล็กไม่น้อยกว่า 15 คน

2) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีอาคารศูนย์ฯ ที่เหมาะสมสำหรับ จัดการศึกษา โดยอาจจะเป็นอาคารที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นก่อสร้างเอง หรืออาคารที่ ได้รับการอนุญาตจากหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

3) จัดทำแผนดำเนินงานการจัดตั้งศูนย์ฯ ในแต่ละด้าน ได้แก่ แผนการ สสำรวจประชากรเด็กเล็กอายุ 2-5 ปี แผนการรับนักเรียน และการจัดชั้นเรียน แผนการสรรหา บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบ อาหาร หรือภารโรง เป็นต้น และแผนการจัดตั้งงบประมาณ เช่น เงินเดือนหรือ ค่าตอบแทน ค่าสวัสดิการค่าอาหารกลางวันค่าอาหารเสริม (นม) ค่าจัดการเรียนการสอน สื่อ การเรียน วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น

4) จัดทำโครงการและแผนดำเนินงานในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อ ขอความเห็นชอบสภาท้องถิ่น

5) เมื่อได้รับความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่นให้จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เรียบร้อยแล้วให้จัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และระเบียบขององค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่นว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

6) ดำเนินการตามแผนการดำเนินงานในการจัดตั้งศูนย์ฯ เช่น เปิดรับ สมัครงานนักเรียนรับสมัครบุคลากรในศูนย์ฯ เป็นต้น

7) รายงานการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเบื้องต้นให้กรมส่งเสริมการ ปกครองท้องถิ่นทราบ โดยส่งเอกสารการประชุมสภาท้องถิ่นที่เห็นชอบให้จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็ก เล็ก และประกาศการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

8) เมื่อเปิดการเรียนการสอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแล้ว ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำรายงานการจัดการศึกษา จำนวนเด็กนักเรียน บุคลากร และงบประมาณที่ขอรับการสนับสนุนแจ้งให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

1.2.2 การย้ายหรือรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความประสงค์หรือมีความจำเป็นต้องย้ายหรือรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ พิจารณาเหตุผลความจำเป็นในการย้ายหรือรวมศูนย์ฯ และให้หัวหน้าฯ เสนอองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัดเพื่อดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

- 1) จัดเวทีประชาคมในพื้นที่หรือตำบลเดิมที่ศูนย์ตั้งอยู่ว่ามีความต้องการให้ย้ายหรือรวมศูนย์ฯ
- 2) จัดทำแผนการย้ายหรือรวมศูนย์ฯ โดยกำหนดวันย้ายหรือรวมให้ชัดเจน
- 3) คณะกรรมการศูนย์ฯ นำเรื่องเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดตามลำดับ เพื่อให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาเสนอขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น
- 4) เมื่อสภาท้องถิ่นให้ความเห็นชอบในการย้ายหรือรวมศูนย์ฯ เรียบร้อยแล้วให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำประกาศย้ายหรือรวมศูนย์ฯ
- 5) กรณีรวมศูนย์ฯ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาคัดเลือกหัวหน้าศูนย์ฯ จากศูนย์ที่ย้ายรวมที่มีความรู้ความสามารถ และเหมาะสมเพื่อมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์ฯ ที่ได้รวมศูนย์ฯ แล้ว
- 6) รายงานการย้ายหรือรวมศูนย์ฯ ส่งเอกสารมติที่ประชุมสำรวจความคิดเห็นขอมติที่ประชุมของสภาท้องถิ่นที่เห็นชอบให้ย้ายรวมศูนย์ฯ ประกาศการย้ายรวมศูนย์ฯ จำนวนเด็ก และจำนวนบุคลากรของศูนย์ฯ ที่ย้ายรวม ให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ

1.2.3 การยุบเลิกศูนย์ฯ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความประสงค์หรือมีความจำเป็นต้องยุบเลิกศูนย์ฯ ในสังกัด ให้คณะกรรมการศูนย์ฯ พิจารณาเหตุผลความจำเป็นในการยุบเลิกศูนย์ฯ ผลกระทบต่อตำแหน่งหน้าที่ของหัวหน้าศูนย์ฯ ครูผู้ดูแลเด็ก ครูหรือผู้ดูแลเด็กในศูนย์ฯ นั้น และให้หัวหน้าศูนย์ฯ เสนอองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัดเพื่อดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 1) จัดเวทีประชาคมในพื้นที่หรือตำบลที่ศูนย์ตั้งอยู่ว่ามีความต้องการยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2) จัดทำแผนการยุบเลิก แผนบุคลากรที่ได้รับผลกระทบ โดยให้มีผลเมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา นั้น

3) นำผลการประชาคม แผนการยุบเลิก และแผนบุคลากรที่ได้รับผลกระทบ เสนอผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเสนอขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น

4) เมื่อสภาท้องถิ่นได้เห็นชอบให้ยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเรียบร้อยแล้ว ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำประกาศยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5) รายงานการยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพร้อมเอกสารมติที่ประชุม แผนบุคลากรที่ได้รับผลกระทบ และประกาศการยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ

1.3 การจัดการศึกษาและการให้บริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระยะเวลาการจัดการเรียนรู้และแนวทางการจัดการเรียนรู้ของศูนย์ฯ จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม มีดังนี้

1.3.1 การรับสมัครเด็กเข้าศึกษา มีการกำหนดระยะเวลาการศึกษา และการเปิดและปิดภาคเรียน ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำเป็นประกาศตามแนวทาง ดังนี้

1) การรับสมัครเด็กเข้าเรียนให้กำหนดระยะเวลาการรับสมัครเป็นปีการศึกษา เพื่อให้การพัฒนาเด็กเล็กเป็นไปตามแผนการจัดประสบการณ์และการเรียนรู้ กรณีมีเหตุผลความจำเป็นต้องรับเด็กระหว่างภาคเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของนักเรียนที่รับเข้าระหว่างภาคเรียน

2) การรับเด็กเข้าเรียน กำหนดให้เด็กและผู้ปกครองต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น หรือต้องย้ายเข้ามาอยู่ในท้องถิ่นนั้น ก่อนเข้าเรียนไม่น้อยกว่า 30 วัน กรณีรับเด็กนอกเขตบริการต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปิดภาคเรียนรวมกันแล้ว ไม่น้อยกว่า 200 วันทำการ (ภาคเรียนละไม่น้อยกว่า 100 วันทำการ) ดังนี้

3.1) ภาคเรียนที่ 1 เปิดภาคเรียนวันที่ 16 พฤษภาคมของปีการศึกษา นั้น

3.2) ภาคเรียนที่ 2 เปิดภาคเรียนวันที่ 1 พฤศจิกายนของปีการศึกษา นั้น

4) หากวันเปิดภาคเรียนตรงกับวันหยุดราชการให้เปิดเรียนในวันทำการ

ถัดไป

5) กรณีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใดประสงค์จะเปิดภาคเรียนเกินกว่า 200 วันทำการจากที่กำหนดไว้ตามข้อ 3) สามารถดำเนินการได้ตามความต้องการของและความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

6) กรณีรับเด็กเข้าเรียน ให้นำอายุเกิดถึงวันที่ 16 พฤษภาคม ของปีการศึกษา นั้น

7) การจัดประสบการณ์เรียนรู้ต้องเหมาะสมกับระยะเวลาเรียนและพัฒนาการของเด็กโดยสามารถนำหน่วยการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามบริบทของสังคมวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเพิ่มเติมให้ครบตามระยะเวลาเรียนที่กำหนด

8) กรณีเด็กย้ายเข้า ย้ายออก และจบการศึกษาให้จัดทำทะเบียนนักเรียนให้เป็นปัจจุบันและออกเป็นหนังสือรับรองจากศูนย์ฯ

1.3.2 การให้บริการส่งเสริมสนับสนุนสำหรับเด็กเล็ก ได้แก่

- 1) อาหารว่าง
- 2) อาหารกลางวันตามหลักโภชนาการสำหรับเด็กปฐมวัย
- 3) อาหารเสริม (นม)
- 4) วัสดุ สื่อ อุปกรณ์การศึกษา วัสดุครุภัณฑ์ และเครื่องเล่นพัฒนาการเด็ก
- 5) การตรวจสุขภาพเด็กเล็กประจำปี โดยบุคลากรทางการแพทย์
- 6) บริการอื่น ๆ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมด้านงบประมาณ

และความต้องการของโดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.3.3 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และด้านสติปัญญา เหมาะสมตามวัยและเต็มตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์ฯ

1.3.4 การปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรณีจำเป็นต้องใช้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อจัดประชุม สัมมนา พิธีกรรม จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร หรือกิจกรรมอื่นใดที่เป็นประโยชน์ต่อราชการ และหรือมีเหตุจำเป็นอื่นที่ไม่อาจเปิดเรียนได้ตามปกติ ให้ผู้บริหารองค์กรฯ ประกาศปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ไม่เกิน 15 วันทำการ หากเป็นเหตุพิเศษที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติสาธารณะ ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศปิดศูนย์ฯ ได้ไม่เกิน 30 วันทำการ โดยให้ทำประกาศปิดเป็นหนังสือ และต้องกำหนดการเรียนชดเชยให้ครบตามจำนวนวันที่ประกาศปิด

1.3.5 การปฏิบัติงานของบุคลากรในศูนย์ฯ ระหว่างปิดภาคเรียน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการเปิดภาคเรียนต่อไป ดังนั้น ในระหว่างปิดภาคเรียน ให้หัวหน้า

ศูนย์ฯ ครูผู้ดูแลเด็ก ครู ผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์ฯ ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และบุคลากรในศูนย์ฯ ปฏิบัติงาน ได้แก่ การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา แผนพัฒนาสามปี แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ การจัดทำหรือปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา แผนการจัดประสบการณ์ การเตรียมสื่อวัตกรรมการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ การจัดสภาพแวดล้อมภายนอก และภายในศูนย์ฯ หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในช่วงปิดภาคเรียน และรายงานผลการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ต้นสังกัดทราบ

1.4 คณะกรรมการศูนย์ฯ ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์ฯ โดยมีจำนวนคณะกรรมการฯ ไม่น้อยกว่า 9 คน แต่ไม่เกิน 15 คน ดังนี้

- 1.4.1 ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้แทนด้านการศึกษา
- 1.4.2 ผู้แทนศาสนสถาน
- 1.4.3 ผู้แทนจากสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 1.4.4 ผู้แทน
- 1.4.5 ผู้แทนด้านสาธารณสุข
- 1.4.6 ผู้แทนผู้ประกอบการ
- 1.4.7 ผู้แทนสำนัก/กอง/ส่วน การศึกษา
- 1.4.8 ผู้แทนครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก
- 1.4.9 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

โดยให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการมีจำนวนตามความเหมาะสม และให้คณะกรรมการพิจารณาเลือกกรรมการ 1 คน เป็นประธานคณะกรรมการ โดยมีหัวหน้าศูนย์ฯ เป็นกรรมการและเลขานุการ โดยตำแหน่ง มีผู้แทนครูผู้ดูแลเด็กหรือครูผู้ดูแลเด็ก 1 คน เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ คณะกรรมการศูนย์ฯ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี และอาจได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งติดต่อกันได้ไม่เกิน 2 วาระ ซึ่งมีหน้าที่ดังนี้

1. ดำเนินการประชุมคณะกรรมการ ภาคเรียนละไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง หรือปีการศึกษาละไม่น้อยกว่า 4 ครั้ง และรายงานผลการประชุมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. กำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านต่าง ๆ ให้ได้คุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์ฯ ตามนโยบายและแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพศูนย์ฯ พัฒนาเด็กเล็กแก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบเลิก หรือย้ายหรือรวมศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก

5. พิจารณาเสนอผู้บริหารองค์กรฯ เกี่ยวกับการบริหารงานด้านบุคลากรใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

6. พิจารณาเสนอแผนงานหรือโครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์แก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

7. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง และสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

8. ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือการพัฒนาเด็กเล็กของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ครูผู้ดูแลเด็กและบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

9. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ตามที่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด

2. ด้านการบริหารงบประมาณบริหารงบประมาณ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารงบประมาณที่ใช้ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามที่ได้รับการอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น หรือจากเงินรายได้ขององค์กรฯ หรือจากเงินรายได้ของศูนย์ฯ ตามแนวทางดังนี้

2.1 งบประมาณที่ได้รับการอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีดังนี้

2.1.1 เงินเดือน และเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรสำหรับหัวหน้าศูนย์ฯ ครู และครูผู้ดูแลเด็ก

2.1.2 ค่าตอบแทน เงินเพิ่มค่าครองชีพชั่วคราวและเงินประกันสังคม สำหรับพนักงานจ้างตำแหน่งผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์ฯ ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็ก

2.1.3 ค่าจัดการเรียนการสอน (รายหัว)

2.1.4 ทุนการศึกษาสำหรับผู้ดูแลเด็ก

2.1.5 ค่าสวัสดิการสำหรับหัวหน้าศูนย์ฯ ครู ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์ฯ ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็กในจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.1.6 อาหารเสริม (นม)

2.1.7 อาหารกลางวัน

โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรฯ จะต้องบันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศทางการศึกษา ระบบ Child development Center Information System (CCIS) ประกอบด้วย

ข้อมูลพื้นฐานศูนย์ฯ ข้อมูลหัวหน้าศูนย์ฯ ครูผู้ดูแลเด็ก ครู ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็ก และเด็กเล็ก ตามโปรแกรมข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา (ระบบ CCIS) พร้อมทั้งตรวจสอบและยืนยันข้อมูลตามความเป็นจริง ตามแบบสำรวจและรายงานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัดภายในระยะเวลาที่กำหนด

2.2 งบประมาณเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพิจารณาจัดตั้งงบประมาณสนับสนุนการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ โดยต้องจัดทำแผนเสนอขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัดพิจารณา ดังนี้

2.2.1 แผนพัฒนาการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระยะ 3 ปี

2.2.2 แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2.3 แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.3 งบประมาณเงินรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์ฯ และองค์กรฯ ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินรายได้ของสถานศึกษาไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา

2.4 การจัดหาสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน เครื่องเล่นพัฒนาการเด็ก และวัสดุครุภัณฑ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ศูนย์ฯ และองค์กรฯ ปฏิบัติตามคำสั่งในการจัดซื้อจัดหาสื่อการเรียนรู้อุปกรณ์การเรียนการสอนของสถานศึกษา

2.5 การเบิกจ่ายงบประมาณ ให้ศูนย์ฯ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

2.5.1 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรฯ พ.ศ. 2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 และ 3) พ.ศ. 2543

2.5.2 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงินและการตรวจเงินขององค์กรฯ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548

2.5.3 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินรายได้ของสถานศึกษาไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดองค์กรฯ พ.ศ. 2551

2.5.4 ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2553

2.5.5 ระเบียบ หนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

มาตรฐานด้านบุคลากร

เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพ ในการจัดการศึกษา อบรม เลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กเล็กได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ด้วยความเหมาะสมและมีคุณภาพ จึงได้กำหนดมาตรฐานด้านบุคลากรไว้ดังนี้

1. ด้านมาตรฐานตำแหน่ง

ปัจจุบันตำแหน่งของบุคลากรในศูนย์ฯ มี 2 ประเภท ได้แก่ พนักงานส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งหัวหน้าศูนย์ฯ ครูผู้ดูแลเด็ก และครู และพนักงานจ้างตามภารกิจ และพนักงานจ้างทั่วไป ตำแหน่งผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์ฯ ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็ก โดยแต่ละตำแหน่ง มีมาตรฐานตำแหน่ง โดยมีการคัดเลือกหรือสรรหาบุคคล ดังนี้

1.1 พนักงานส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งหัวหน้าศูนย์ฯ มีคุณสมบัติ เฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง คือ

1.1.1 มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา หรือสาขาศึกษาศาสตร์ เฉพาะสาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษาหรือการศึกษาปฐมวัย หรือคุณวุฒิอื่นที่ ก.จ. ก.ท. หรือ ก.อบต. กำหนดเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้

1.1.2 ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี

1.1.3 มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู หรือหลักฐานที่ใช้แสดงในการประกอบวิชาชีพครูตามที่คุรุสภาออกให้เพื่อปฏิบัติหน้าที่สอน

1.1.4 ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รับผิดชอบดูแลบุคลากรในศูนย์ฯ รวมถึงการดำเนินงานในศูนย์ฯ ให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงานที่วางไว้ อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ได้แก่ งานบุคลากรและการบริหารจัดการ งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม งานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร งานการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากงานธุรการ การเงินและพัสดุ งานการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน การปฏิบัติงานทางวิชาการของสถานศึกษา จะต้องผ่านการเตรียมความพร้อม และพัฒนาอย่างเข้มก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครู และงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

1.1.5 ลักษณะงานที่ปฏิบัติ

- 1) รับผิดชอบดูแลบุคลากรในศูนย์ฯ รวมถึงการดำเนินงานในศูนย์ฯ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบาย แผนงาน และวัตถุประสงค์ของศูนย์ฯ
- 2) วางแผนพัฒนาการศึกษา ประเมินและจัดทำรายงานเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์ฯ ได้แก่ การจัดทำแผนงานโครงการ และงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์ฯ ทุกด้านอย่างต่อเนื่อง
- 3) จัดทำและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี และการวัดผลประเมินผล
- 4) จัดทำภาระงานของบุคลากรในศูนย์ฯ รวมถึงประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานด้านบุคลากรของศูนย์ฯ และส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรในศูนย์ฯ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- 5) การจัดการประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ และการพัฒนาผู้เรียนของศูนย์ฯ
- 6) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาและพัฒนาศูนย์ฯ
- 7) เป็นผู้แทนของศูนย์ฯ ในกิจการทั่วไป และประสานเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย
- 8) ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย
- 9) การให้ได้รับเงินเดือน ให้ได้รับเงินเดือนอันดับครูผู้ช่วย

1.2 พนักงานส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งครูผู้ดูแลเด็ก มีการกำหนดมาตรฐานตำแหน่งครูผู้ดูแลเด็ก ดังนี้

1.2.1 คุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง

- 1) มีคุณวุฒิปริญญาตรีหรือคุณวุฒิอื่นที่เทียบได้ในระดับเดียวกันทางการศึกษา หรือสาขาศึกษาศาสตร์ เฉพาะสาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษา หรือการศึกษาปฐมวัย
- 2) มีคุณวุฒิปริญญาตรีหรือคุณวุฒิอื่นที่เทียบได้ในระดับเดียวกันทางการศึกษา หรือสาขาศึกษาศาสตร์ และได้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยมีหนังสือรับรองจากหน่วยงาน ซึ่งระบุถึงลักษณะงานและระยะเวลาที่ได้ปฏิบัติงาน
- 3) มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู หรือหลักฐานที่ใช้แสดงในการประกอบวิชาชีพครูตามที่คุรุสภาออกให้เพื่อปฏิบัติหน้าที่สอน

1.2.2 ปฏิบัติหน้าที่หลักเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียนปฏิบัติงานทางวิชาการของศูนย์ฯ ซึ่งจะต้องผ่านการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครู และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

1.2.3 ลักษณะงานที่ปฏิบัติ

1) ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2) อบรมสั่งสอนและจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และคุณลักษณะตามวัย

3) ปฏิบัติงานวิชาการของศูนย์ฯ

4) ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

5) ปฏิบัติงานความร่วมมือกับเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

6) ทำนุบำรุง ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น

7) ความร่วมมือกับผู้ปกครองและบุคคลใน เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียน

ตามศักยภาพ

8) ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

1.2.4 การให้ได้รับเงินเดือน ให้ได้รับเงินเดือนอันดับครูผู้ช่วย

1.3 พนักงานส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งครู ได้กำหนดมาตรฐานตำแหน่งครู ดังนี้

1.3.1 คุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง

1) มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา หรือสาขาศึกษาศาสตร์

2) ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครูผู้ช่วยและหรือตำแหน่งครูผู้ดูแลเด็กและหรือตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี โดยผ่านการประเมินการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.จ. ก.ท. และ ก.อบต. กำหนด

3) มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

1.3.2 ปฏิบัติหน้าที่หลักเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน ปฏิบัติงานทางวิชาการของสถานศึกษา พัฒนาตนเองและวิชาชีพประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง บุคคลในและหรือสถานประกอบการเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนการบริการสังคมด้านวิชาการ และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

1.3.3 ลักษณะงานที่ปฏิบัติ

- 1) ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 2) จัดอบรมสั่งสอนและจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
- 3) ปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษา
- 4) ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
- 5) ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและบุคคลในเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ
- 6) ทำนุบำรุง ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 7) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และประเมินพัฒนาการของผู้เรียนเพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- 8) ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

1.3.4 ได้รับเงินเดือนอันดับ คศ.1 ผู้ดำรงตำแหน่งครูผู้ใดผ่านการประเมินวิทยฐานะครูชำนาญการ ครูชำนาญการพิเศษ ครูเชี่ยวชาญ หรือครูเชี่ยวชาญพิเศษ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.จ. ก.ท. หรือ ก.อบต. กำหนดให้ได้รับเงินเดือนอันดับ คศ.2 คศ.3 คศ.4 หรือ คศ.5 ตามลำดับ

1.4 พนักงานจ้างตามภารกิจ และพนักงานจ้างทั่วไป ปฏิบัติตามมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับพนักงานจ้าง ดังนี้

1.4.1 ตำแหน่งผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์ฯ และหรือตำแหน่งผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก สำหรับผู้มีคุณวุฒิให้กำหนดลักษณะงาน และคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งของตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และหรือครูผู้ดูแลเด็ก แล้วแต่กรณี ตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งที่ ก.ท. กำหนด

1.4.2 ตำแหน่งผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์ฯ และหรือตำแหน่งผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก สำหรับผู้มีทักษะ ให้กำหนดลักษณะงาน และคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งโดยใช้ทักษะเฉพาะของบุคคล ซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในงานที่จะปฏิบัติไม่ต่ำกว่า 5 ปี และทักษะของบุคคลดังกล่าวจะต้องสามารถพิสูจน์ให้เห็นถึงความมีทักษะในงานนั้น ๆ โดยมีหนังสือรับรองการทำงานจากนายจ้าง หรือหน่วยงานซึ่งระบุถึงลักษณะงานที่ได้ปฏิบัติ หรือมีการทดสอบทักษะเฉพาะบุคคลด้วยการทดลองปฏิบัติ

1.5 พนักงานจ้างทั่วไปหรือพนักงานจ้างตามภารกิจที่ปฏิบัติหน้าที่อื่นในศูนย์ฯ ประกอบด้วย

1.5.1 อธิการ/การเงิน/พัสดุ มีบทบาทหน้าที่ อธิการ การเงิน พักสตุ และงบประมาณของศูนย์ฯ ตามระเบียบ กฎหมาย และหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์ฯ

1.5.2 คนครัว/ผู้ประกอบอาหาร มีบทบาทหน้าที่ประกอบอาหารให้ถูกสุขลักษณะ ถูกอนามัยตามหลักโภชนาการสำหรับเด็กเล็ก แต่งกายสะอาดเรียบร้อย มีสุขภาพดีไม่เป็นโรคติดต่อ จัดสถานที่ประกอบอาหารและเครื่องครัวให้สะอาดเป็นระเบียบ มีการจัดเก็บขยะถูกสุขลักษณะ รวมไปถึงการจัดเตรียมอาหารว่าง อาหารกลางวัน ทำความสะอาดอุปกรณ์วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ตลอดจนดูแลความเรียบร้อยความสะอาดเป็นไปตามสุขลักษณะ และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

1.5.3 ภารโรง/พนักงานทำความสะอาด มีบทบาทหน้าที่ทำความสะอาด รักษาความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย ดูแลบำรุงรักษาอาคารสถานที่ และทรัพย์สินให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้และมีความปลอดภัยสำหรับเด็กเล็กในศูนย์ฯ และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์ฯ

1.5.4 ยามรักษาความปลอดภัย มีบทบาทหน้าที่ในการดูแลรักษาความปลอดภัยของอาคาร ทรัพย์สิน บุคลากร และเด็กเล็กในศูนย์ฯ และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์ฯ

1.5.5 พนักงานจ้างตำแหน่งอื่น ๆ ศูนย์ฯ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจพิจารณา กำหนดตำแหน่งและดำเนินการจ้างได้ตามระเบียบ ประกาศ หลักเกณฑ์ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง ตามความเหมาะสมและจำเป็น ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงสถานะทางการคลังของศูนย์ฯ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสำคัญ

คุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งตามข้อ 1.5 มีคุณสมบัติทั่วไป และคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด และระเบียบ หนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างทั่วไป/พนักงานจ้างตามภารกิจ

1.6 อัตราค่าตอบแทนและเงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวของพนักงานจ้างตามภารกิจและพนักงานจ้างทั่วไป ตามข้อ 1.4 และ 1.5 กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสรรหา/คัดเลือกบุคคลเป็นพนักงานจ้างตามภารกิจและพนักงานจ้างทั่วไปในศูนย์ฯ ตามตำแหน่งที่

กำหนดองค์ประกอบครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการกำหนดอัตราค่าตอบแทนและเงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวตามประกาศของ ก.จ. ก.ท. และ ก.อบต. ดังนี้

1.6.1 อัตราค่าตอบแทนของพนักงานจ้างตามภารกิจและพนักงานจ้างทั่วไป มีการกำหนดอัตราค่าตอบแทนพนักงานจ้าง ดังนี้

- 1) พนักงานจ้างทั่วไป อัตราเดือนละ 9,000 บาท
- 2) พนักงานจ้างตามภารกิจ แยกเป็น
- 3) พนักงานจ้างตามภารกิจ ตำแหน่งสำหรับผู้มีคุณวุฒิ ปวช. และผู้มี

ทักษะ

- 3.1) อัตราขั้นต่ำ เดือนละ 9,400 บาท
- 3.2) อัตราขั้นสูง เดือนละ 19,550 บาท
- 4) พนักงานจ้างตามภารกิจ ตำแหน่งสำหรับผู้มีคุณวุฒิปริญญาตรี
  - 4.1) อัตราขั้นต่ำ เดือนละ 15,000 บาท
  - 4.1) อัตราขั้นสูง เดือนละ 31,430 บาท

1.6.2 อัตราเงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวของพนักงานจ้างตามภารกิจและพนักงานจ้างทั่วไป มีการกำหนดอัตราเงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวของพนักงานจ้างตามภารกิจและพนักงานจ้างทั่วไป ดังนี้

- 1) พนักงานจ้างทั่วไป กำหนดให้คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้น ต้องใช้วุฒิการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีค่าตอบแทนไม่ถึงเดือนละ 10,000 บาท ให้ได้รับเงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวเพิ่มขึ้นจากค่าตอบแทนอีกจนถึงเดือนละ 10,000 บาท
- 2) พนักงานจ้างตามภารกิจ กำหนดให้คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้นต้องใช้วุฒิการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีค่าตอบแทนไม่ถึงเดือนละ 13,285 บาท ให้ได้รับเงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวเดือนละ 2,000 บาท แต่เมื่อรวมกับค่าตอบแทนแล้ว ต้องไม่เกิน 13,285 บาท

2. ด้านผู้บริหารองค์ประกอบครองส่วนท้องถิ่น

ผู้บริหารองค์กรฯ ผู้บริหารและหัวหน้าส่วนราชการขององค์ประกอบครองส่วนท้องถิ่นถือว่าเป็นผู้ที่มิบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการศูนย์ฯ ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

2.1 ผู้บริหารองค์กรฯ นายองค์กรฯ และรองนายกฯ ที่ได้รับมอบหมายการกำกับดูแลศูนย์ฯ ถือว่าเป็นผู้ที่มิบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการ และส่งเสริมสนับสนุนศูนย์ฯ ให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

2.1.1 กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์และทิศทางการพัฒนาศูนย์ฯ อย่างยั่งยืน

2.1.2 สนับสนุนงบประมาณด้านบุคลากร สื่อ หนังสือ วัสดุอุปกรณ์ วัสดุครุภัณฑ์ การพัฒนาบุคลากร และการบริหารจัดการ เพื่อให้ศูนย์ฯ ได้รับการพัฒนาศักยภาพ การพัฒนาเด็กปฐมวัย คุณภาพครู การจัดสภาพแวดล้อม งานวิชาการ และกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2.1.3 ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้สำหรับเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง และการจัดกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย การเสริมสร้างความรักความอบอุ่นในครอบครัว

2.1.4 ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมความร่วมมือของบุคลากรในศูนย์ฯ และเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2.1.5 ระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการและพัฒนาศูนย์ฯ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

2.1.6 กำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์ฯ ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์ฯ

2.2 ผู้บริหารและหัวหน้าส่วนราชการขององค์กรฯ ได้แก่ ปลัดองค์กรฯ รองปลัดองค์กรฯ ผู้บริหารการศึกษา รวมถึง นักบริหารการศึกษา นักวิชาการศึกษา และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

2.2.1 นำนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์ฯ สู่การปฏิบัติ

2.2.2 จัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ และการจัดตั้งงบประมาณ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์ฯ ด้านการพัฒนาบุคลากร การจัดหาสื่อ หนังสือ นิทาน วัสดุอุปกรณ์ วัสดุครุภัณฑ์ เครื่องเล่นพัฒนาการเด็ก การปรับปรุงซ่อมแซมหรือการก่อสร้างอาคารเรียน อาคารประกอบอื่น ๆ การจัดสภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ แหล่งเรียนรู้ในศูนย์ฯ และการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง

2.2.3 สำรวจความต้องการของประชาชนในพื้นที่ในการจัดตั้ง ย้ายหรือรวม ยุบเลิก และดำเนินงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์ฯ

2.2.4 จัดทำประกาศจัดตั้ง/ย้ายหรือรวม/ยุบเลิกศูนย์ฯ เพื่อเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลงนาม

2.2.5 กำหนดโครงสร้างการบริหารงานศูนย์ฯ หน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากร และระบบสารสนเทศทางการศึกษา

2.2.6 ควบคุม กำกับ ดูแลการดำเนินงานของศูนย์ฯ ให้มีคุณภาพ และมาตรฐานการดำเนินงาน

2.2.7 แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์ฯ

2.2.8 จัดทำระเบียบว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์ฯ เพื่อเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นชอบและลงนาม

2.2.9 นิเทศติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษาของศูนย์ฯ ให้เป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงาน และรายงานผลพร้อมข้อเสนอให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. ด้านการบริหารงานบุคคล

3.1 การกำหนดอัตราบุคลากรในศูนย์ฯ

3.1.1 ให้ศูนย์ฯ มีหัวหน้าฯ 1 อัตรา มีอัตราครูผู้ดูแลเด็กเป็นไปตามสัดส่วน (ครูต่อ นักเรียน) 1 ต่อ 10 หากมีเศษตั้งแต่ 5 คน ขึ้นไป ให้เพิ่มครูผู้ดูแลเด็กได้อีก 1 คน โดยจัดการศึกษาห้องละไม่เกิน 20 คน หรือตามความเหมาะสม

1) กรณีที่ศูนย์ฯ ไดยังไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าศูนย์ฯ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาคัดเลือกครูผู้ดูแลเด็ก หรือครูที่มีความรู้ความสามารถและเหมาะสมรักษาการในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์ฯ จนกว่าจะมีผู้ดำรงตำแหน่ง

2) กรณีที่จะแต่งตั้งผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์ฯ ซึ่งเป็นพนักงานจ้างตามภารกิจ องค์กรฯ สามารถดำเนินการได้กรณีที่ศูนย์ฯ นั้นไม่มีข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นดำรงตำแหน่งครูผู้ดูแลเด็กหรือครู

3.1.2 สำหรับอัตราพนักงานจ้างตำแหน่งอื่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจพิจารณากำหนดตำแหน่งและดำเนินการจ้างได้ตามระเบียบ ประกาศ หลักเกณฑ์ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องได้ตามความเหมาะสมและจำเป็น โดยคำนึงถึงสถานะการคลังของศูนย์ฯ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสำคัญ

3.2 การกำหนดค่าตอบแทน สิทธิสวัสดิการ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดค่าตอบแทน สิทธิ และสวัสดิการของหัวหน้าศูนย์ฯ ครูผู้ดูแลเด็ก ครู ผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์ฯ ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็ก และบุคลากรภายในศูนย์ฯ ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่น

3.3 การประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนท้องถิ่น ได้แก่ หัวหน้าศูนย์ฯ ครูผู้ดูแลเด็ก ครู รวมถึงพนักงานจ้าง ตำแหน่งผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์ฯ ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็กและบุคลากรภายในศูนย์ฯ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยึดหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนดด้วยความเป็นธรรมโปร่งใสตรวจสอบได้ และ

นำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในเรื่องการเลื่อนขั้นเงินเดือน ค่าตอบแทน การได้เงินรางวัล เป็นต้น เพื่อเป็นการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติราชการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล กรณีที่จะต่อสัญญาจ้างพนักงานจ้างตามภารกิจตำแหน่งผู้ช่วย หัวหน้าศูนย์ฯ ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก พนักงานจ้างทั่วไปตำแหน่งผู้ดูแลเด็ก หรือบุคลากรอื่น ๆ ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่น เรื่องมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับพนักงานจ้าง หนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.4 การพัฒนาบุคลากร ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ หัวหน้าศูนย์ฯ ครู ผู้ดูแลเด็ก ครู ผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์ฯ ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็ก ให้มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง หรือไม่น้อยกว่า 20 ชั่วโมงต่อปีการศึกษา เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

มาตรฐานด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์ฯ

ในการก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคาร สถานที่ และจัดภูมิทัศน์สภาพแวดล้อม ทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคาร ต้องคำนึงถึงความมั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ มีความเหมาะสม และปลอดภัยแก่เด็กเล็กเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและสุขภาพของเด็ก ให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจ ไว้วางใจ การก่อสร้างและพัฒนาอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์ฯ จะมีส่วนช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กเล็ก การจัดสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ จะส่งผลต่อสุขภาพโดยตรงในการป้องกันการแพร่กระจายของโรคติดต่อ สามารถลดความเสี่ยงจากการเกิดอุบัติเหตุ ส่งเสริมความปลอดภัยให้กับเด็กและฝึกสุขนิสัยให้เด็กมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง ถือเป็นพื้นฐานสำคัญของการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องให้ความสำคัญในการก่อสร้างอาคาร หรือการปรับปรุงอาคาร สถานที่ เพื่อจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์ฯ ดังนี้

1. ด้านอาคารสถานที่

1.1 ที่ตั้ง

1.1.1 สถานที่ตั้งศูนย์ฯ ควรอยู่ในพื้นที่ที่มีขนาดเหมาะสม และไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงอันตราย เช่น บริเวณชนถ่ายแก๊ส น้ำมัน สารเคมีหรือสารพิษ ฌาปนกิจสถาน มลภาวะทางอากาศ แสงและเสียงที่มากเกินไป หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ต้องมีมาตรการป้องกัน คุ้บภัยตามมาตรฐานความจำเป็น และเหมาะสม

1.1.2 ไม่ควรอยู่ใกล้ถนน หรือใกล้ทางรถไฟ โดยเฉพาะที่มีการจราจรคับคั่ง หากมีความจำเป็นต้องสร้างอาคารให้ห่างจากแนวถนนไม่น้อยกว่า 20 เมตร และมีรั้วเพื่อป้องกันอันตราย

1.1.3 พื้นที่ก่อสร้างควรเป็นพื้นที่ที่สามารถรับน้ำหนักอาคารได้อย่างปลอดภัย และเป็นพื้นที่ที่น้ำท่วมไม่ถึง กรณีที่มีอาคารเดิมอยู่แล้ว แต่มีสภาพเสี่ยงไม่เหมาะสมองค์ประกอบครองส่วนท้องถิ่นควรพิจารณาตั้งงบประมาณเพื่อปรับปรุง พัฒนาให้เหมาะสม

1.2 จำนวนชั้นของอาคาร อาคารศูนย์ฯ ควรเป็นอาคารชั้นเดียว หากเป็นอาคาร 2 ชั้นขึ้นไป ต้องมีมาตรการป้องกันอุบัติเหตุ อุบัติภัย และอัคคีภัยที่อาจเกิดขึ้น และความสูง ของห้องจากพื้นถึงเพดานไม่น้อยกว่า 2 เมตร

1.3 ทางเข้า-ออกตัวอาคาร ประตูทางเข้า-ออกจากตัวอาคารควรมีอย่างน้อย 2 ทาง มีความกว้างที่สามารถเคลื่อนย้ายเด็กออกจากตัวอาคารได้สะดวกหากเกิดอุบัติเหตุ หรือภาวะฉุกเฉินต่าง ๆ

1.4 ประตู-หน้าต่าง ต้องมีความแข็งแรง อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี มีขนาด และจำนวนเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ของห้อง ความสูงของขอบหน้าต่าง ควรสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 80 เซนติเมตร นับจากพื้น และหน้าต่างมีความกว้างและความสูงไม่น้อยกว่า 1 เมตร เพื่อให้เด็กมองเห็นสิ่งแวดล้อมได้กว้างและชัดเจน ไม่ควรมีสิ่งกีดขวางใด ๆ มาปิดกั้นช่องทางลมและแสงสว่าง

1.5 บันได ไม่ลาดหรือชันเกินไป ควรมีความกว้างแต่ละช่วงไม่น้อยกว่า 1 เมตร ลูกตั้งของบันไดสูงไม่เกิน 17.5 เซนติเมตร ลูกนอนกว้างไม่น้อยกว่า 20 เซนติเมตร บันไดทุกชั้น ต้องมีลูกกรง และราวบันได มีขนาดเหมาะสมกับมือเด็ก และระยะห่างของลูกกรง ต้องไม่เกิน 17 เซนติเมตร ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นสิ่งสำคัญ เช่น ปิดกั้นช่องบันได และช่องลูกกรง บันได (ช่องที่เป็นช่วงอันตรายอยู่ระหว่าง 9-23 เซนติเมตร)

1.6 พื้นที่ใช้สอยภายใน พื้นที่ใช้สอยต้องจัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาด ปลอดภัย และเพียงพอเหมาะสมกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และจัดกิจกรรมอื่น ๆ ของเด็ก เช่น การเล่น การเรียนรู้ การรับประทานอาหารและการนอน โดยแยกเป็นสัดส่วนจากห้องประกอบอาหาร ห้องส้วม และที่พักของเด็กป่วย เฉลี่ยพื้นที่ใช้สอย 2 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน หากไม่สามารถแยกเป็นแต่ละห้องได้ อาจจัดรวมเป็นห้องอเนกประสงค์ โดยใช้พื้นที่เดียวกันแต่ต่างเวลา และปรับเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์ตามความเหมาะสม และข้อจำกัดของพื้นที่ โดยมีแนวทางดังนี้

1.6.1 บริเวณพื้นที่สำหรับการนอน ต้องคำนึงถึงความสะดวกเป็นหลัก อากาศถ่ายเทได้สะดวกและอุปกรณ์เครื่องใช้เหมาะสมกับจำนวนเด็ก มีพื้นที่เฉลี่ยประมาณ 2 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน โดยมีแนวทางในการจัดดำเนินการ ดังนี้

1) จัดให้มีการระบายอากาศที่ดี ปลอดโปร่ง ไม่มีเสียงรบกวน และแสงสว่างไม่จ้าเกินไป

2) อุปกรณ์เครื่องนอนต่าง ๆ มีความสะอาด นำไปซักฟอก ตากแดด อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

3) ที่นอน ผ้าปูที่นอน หมอน ปลอกหมอน ผ้าห่ม มีสภาพดี และมีเฉพาะเด็กแต่ละคนทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ด้วยการซักหรือผึ่งแดด เพื่อลดการแพร่ของเชื้อโรค

4) ตรวจตราดูแลไม่ให้มีสัตว์ หรือแมลงต่าง ๆ มารบกวนในบริเวณพื้นที่สำหรับนอน

1.6.2 บริเวณพื้นที่สำหรับการเล่นและพัฒนาเด็ก สภาพพื้นที่ห้องส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก เช่นห้องศูนย์สื่อ ห้องนิทาน ห้องสมุด ฯลฯ ทุกห้องต้องไม่ลื่น และไม่ชื้น ควรเป็นพื้นไม้หรือวัสดุที่มีความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ ทำความสะอาดง่าย และอยู่ในสภาพที่สะอาดอยู่เสมอ จัดวางสิ่งของเครื่องใช้ เช่น ตุ๊กตา ไม้ขีด เป็นระเบียบ และมีการยึดติดกับผนัง หรือพื้น อย่างมั่นคง ในกรณีที่ใช้เครื่องใช้ที่นั่นล้มได้ง่าย เหลี่ยมมุม ที่แหลมคมของเครื่องใช้ต่าง ๆ ต้องหุ้มด้วยวัสดุที่นุ่ม เพื่อป้องกันการกระแทกของเด็ก

1.6.3 บริเวณพื้นที่รับประทานอาหาร ต้องคำนึงถึงความสะดวกเป็นหลัก มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก มีแสงสว่างเหมาะสม มีอุปกรณ์เครื่องใช้ที่เพียงพอ และเหมาะสมกับจำนวนเด็ก ทั้งนี้บริเวณห้องอาหารโต๊ะ เก้าอี้ ที่ใช้สำหรับรับประทานอาหาร ต้องทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ และควรจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้มีขนาดเหมาะสมกับเด็ก มีสภาพแข็งแรง ปลอดภัย และใช้งานได้ดี

1.6.4 บริเวณสถานที่ประกอบอาหารหรือห้องครัว ต้องแยกห่างจากบริเวณพื้นที่สำหรับเด็กพอสมควร มีเครื่องใช้ที่จำเป็น รวมทั้งที่ล้าง และเก็บภาชนะเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ถูกสุขลักษณะ โดยเน้นเรื่องความสะดวกและความปลอดภัยเป็นหลัก ดังนี้

1) สถานที่เตรียมปรุงอาหาร สะอาด เป็นระเบียบ และการขนส่งอาหารที่พร้อมบริโภคต้องมีการปกปิด

2) มีการระบายอากาศดี ไม่มีกลิ่นควันรบกวน

- 3) มีความปลอดภัยสำหรับเด็ก เช่น มีการป้องกันอันตรายที่เกิดกับเด็กได้ จากมีด ของมีคม ถังแก๊ส เป็นต้น
- 4) โต๊ะเตรียมปรุงอาหารมีสภาพดี สะอาด สูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร
- 5) ภาชนะใส่อาหารทำด้วยวัสดุที่ปลอดภัย เช่น สแตนเลส อลูมิเนียม เมลามีนสีขาวหรือสีอ่อน ไม่แตกง่าย หรือมีความคม
- 6) ที่ล้างภาชนะ ควรใช้อ่างที่มีก๊อกน้ำหรือ ท่อระบายน้ำ ถ้าใช้กะละมัง ต้องมี 3 ใบ วางสูงจากพื้น อย่างน้อย 60 เซนติเมตร และบริเวณที่ล้างจะต้องมีการระบายน้ำได้ดี ไม่เฉอะแฉะ
- 7) ล้างภาชนะ อุปกรณ์ด้วยน้ำยาล้างภาชนะ และน้ำสะอาดอีก 2 ครั้ง หรือล้างด้วยน้ำไหล
- 8) ภาชนะ อุปกรณ์ เมื่อล้างเสร็จแล้วต้องคว่ำให้แห้ง ห้ามเช็ด วางใน ตะแกรงโปร่ง สะอาด สูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร
- 9) เชียง มีด ต้องอยู่ในสภาพดี สะอาด แยกใช้ตามประเภทของอาหาร ได้แก่ ผัก ผลไม้เนื้อสัตว์สุก เนื้อสัตว์ดิบ มีเชียงแยกใช้ตามประเภทอาหาร อย่างน้อย 3 อัน และควรทำความสะอาดทันทีเมื่อใช้เสร็จ

1.6.5 ห้องปฐมพยาบาล ต้องแยกเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ยา เครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็น มีผู้รับผิดชอบตรวจสุขภาพหากหมดอายุต้องเปลี่ยนใหม่ทันที และ ขณะอยู่ในห้องปฐมพยาบาลเด็กต้องอยู่ในการดูแลของครูผู้ดูแลเด็ก ครู ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก หรือผู้ดูแลเด็กตลอดเวลา กรณีไม่สามารถจัดห้องปฐมพยาบาลเป็นการเฉพาะได้ ต้องจัดให้มีที่ปฐมพยาบาลแยกเป็นสัดส่วนตามความเหมาะสม

1.6.6 ต้องจัดให้มีบริเวณที่ใช้สำหรับทำความสะอาดร่างกายเด็ก และมี อุปกรณ์ที่จำเป็นตามสมควร อย่างน้อยต้องมีที่ล้างมือและแปรงฟัน ในขนาดและระดับความสูง ที่เหมาะสมกับเด็ก ในกรณีที่มีห้องอาบน้ำ จะต้องมีส่วนล้างเพียงพอบ มีอากาศถ่ายเท โดยสะดวก พื้นไม่ลื่น แยกเป็นสัดส่วนสำหรับเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิง

1.6.7 ต้องจัดให้มีห้องส้วมสำหรับเด็กแยกเป็นสัดส่วนสำหรับเด็กชายและเด็กหญิง โดยเฉลี่ย 1 ที่ ต่อเด็ก 10-12 คน โถส้วมต้องมีขนาดเหมาะสมกับตัวเด็ก หรือมีฐานส้วมที่เด็กสามารถก้าวขึ้นลงได้ง่าย ห้องมีส่วนล้างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก พื้นไม่ลื่น หากมีประตูจะต้องไม่ใส่กลอน หรือกุญแจ และมีส่วนสูงที่สามารถมองเห็นเด็กได้จากภายนอก หากห้องส้วมอยู่ภายนอกอาคาร จะต้องไม่ตั้งอยู่ในที่ลับตาคน กรณีไม่สามารถ ทำห้องส้วม

สำหรับเด็กเป็นการเฉพาะได้ อาจดัดแปลงห้องส้วมที่มีอยู่แล้วให้เหมาะสมและปลอดภัยสำหรับเด็กแยกเป็นสัดส่วนสำหรับเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิง

1.6.8 ห้องอเนกประสงค์ สำหรับใช้จัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก กรณีที่ไม่มีห้องที่เป็นสัดส่วน การรับประทานอาหาร หรือการนอนต้องคำนึงถึงความสะอาด และการจัดพื้นที่ใช้สอยให้เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม หากเป็นอาคารชั้นเดียวต้องมีฝ้าใต้หลังคา หากเป็นอาคารที่มีมากกว่า 1 ชั้น ควรจัดให้ชั้นบนสุดมีฝ้าใต้หลังคา โดยมีความสูงจากพื้นถึงเพดานไม่น้อยกว่า 2 เมตร แต่กรณีที่มีความสูงเกินกว่า 2 เมตร อาจไม่มีฝ้าใต้เพดานก็ได้

1.6.9 การกำจัดสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ ให้จัดเก็บในภาชนะที่มีฝาปิดมิดชิด และนำออกไปทิ้งภายนอกอาคารทุกวัน

2. ด้านสิ่งแวดล้อม

2.1 ภายในอาคาร

2.1.1 แสงสว่าง ควรเป็นแสงสว่างจากธรรมชาติ สม่ำเสมอทั่วทั้งห้อง เพื่อต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก เช่น มีแสงสว่างเพียงพอ เหมาะสม (ไม่น้อยกว่า 200 ลักซ์) ในการอ่านหนังสือได้อย่างสบายตา ไม่ควรให้เด็กอยู่ในห้องที่ใช้แสงสว่างจากไฟฟ้าต่อเนื่องนานกว่า 2-3 ชั่วโมง เพราะจะทำให้เกิดภาวะเครียดและมีผลถึงฮอร์โมนการเติบโตของเด็ก

1) เสียงต้องอยู่ในระดับไม่ดังเกินไป

2) ควรมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก โดยมีพื้นที่ของหน้าต่าง ประตูและช่องลม รวมกันแล้วไม่น้อยกว่า ร้อยละ 20 ของพื้นที่ห้อง กรณีที่เป็นห้องกระจกหรืออยู่ในบริเวณโรงงานที่มีมลพิษ ต้องมีเครื่องฟอกอากาศ และมีเครื่องปรับอากาศที่เหมาะสม บริเวณศูนย์ฯ เป็นเขตห้ามสูบบุหรี่ตามกฎหมาย

2.2 ภายนอกอาคาร

2.2.1 รั้ว ควรมีรั้วกั้นบริเวณให้เป็นสัดส่วน เพื่อความปลอดภัยของเด็ก และควรมีทางเข้า-ออกไม่น้อยกว่า 2 ทาง กรณีมีทางเดียวต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 2 เมตร

2.2.2 ควรมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และควรตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุขฝุ่นละออง กลิ่น หรือเสียงที่รบกวน มีการจัดระบบสุขาภิบาล การระบายน้ำ การระบายอากาศ และการจัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้เหมาะสม ไม่ปล่อยให้เป็นแหล่งเพาะ หรือแพร่เชื้อโรคโดยเฉพาะต้องกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน

2.2.3 ต้องมีพื้นที่เล่นกลางแจ้ง เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 2 ตารางเมตร ต่อจำนวนเด็ก 1 คน โดยจัดให้มีเครื่องเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัย และมีจำนวนเพียงพอกับเด็ก ควรเป็นพื้นสนามหญ้า ดิน ทราชาย หรือวัสดุที่อ่อนนุ่ม ในกรณีที่ไม่สามารถจัดให้มี ที่เล่นกลางแจ้ง เป็นการ

เฉพาะ หรือในสถานที่อื่น ๆ ได้ ควรปรับใช้ในบริเวณที่ร่มแทน โดยมีพื้นที่ตามเกณฑ์กำหนด หรืออาจจะจัดกิจกรรมกลางแจ้งสำหรับเด็กในสถานที่อื่น ๆ ที่เหมาะสม เช่น ในบริเวณลานวัด หรือในสวนสาธารณะในกรณีที่น่าเด็กออกไปเล่นนอกศูนย์ จะต้องคำนึงถึงความปลอดภัย และการดูแลอย่างใกล้ชิดเป็นสิ่งสำคัญ โดยให้เด็กมีกิจกรรมกลางแจ้งอย่างน้อย 1 ชั่วโมง ในแต่ละวัน

2.2.4 ต้องมีความกว้างของระเบียงไม่น้อยกว่า 1.5 เมตร หากมีที่นั่งตาม ระเบียงต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1.75 เมตร ขอบระเบียงต้องสูงจากที่นั่งไม่น้อยกว่า 70 เซนติเมตร กรณีที่มีอาคารสูง 2 ชั้นขึ้นไป ควรมีลูกกรงกั้นเพื่อความปลอดภัยของเด็ก นอกจากนี้ควร ตรวจสอบสภาพความคงทน แข็งแรง และสภาพการใช้งานให้ปลอดภัยสำหรับเด็กอยู่เสมอ

3. ด้านความปลอดภัย

3.1 มาตรการป้องกันความปลอดภัย

3.1.1 ติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย หรือเครื่องตัดไฟ ภายในบริเวณอาคาร

3.1.2 มีการติดตั้งอุปกรณ์ เครื่องดับเพลิงอย่างน้อย 1 เครื่อง ต่อพื้นที่ 150 ตารางเมตร และต้องมีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถใช้งานได้ตามปกติ

3.1.3 ติดตั้งปลั๊กไฟให้สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 1.5 เมตร ถ้าติดตั้งต่ำกว่าที่กำหนด จะต้องมีฝาปิดครอบ เพื่อป้องกันไม่让孩子เล่นได้ และหลีกเลี่ยงการใช้สายไฟต่อพ่วง

3.1.4 หลีกเลี่ยงเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ทำด้วยวัสดุแตกหักง่าย หรือแหลมคมหากเป็นไม้ ต้องไม่มีเหลี่ยมไม้ หรือเหลี่ยมคม

3.1.5 จัดให้มีตู้เก็บยา และเครื่องเวชภัณฑ์สำหรับปฐมพยาบาลวางไว้อยู่ในที่สูง สะดวกต่อการหยิบใช้ และเก็บไว้ในที่ปลอดภัย ให้พ้นมือเด็ก

3.1.6 จัดให้มีวัสดุกันลื่น ในบริเวณห้องน้ำ ห้องส้วมที่มีลักษณะลื่น และเก็บสารจำพวกเคมีหรือน้ำยาทำความสะอาดไว้ในที่ปลอดภัยให้พ้นมือเด็ก วัสดุกันลื่นที่ใช้ในห้องน้ำ-ห้องส้วม ต้องทำความสะอาดสม่ำเสมอ

3.1.7 ไม่มีหลุม บ่อน้ำ หรือเศษวัสดุอื่น ๆ ที่อาจเป็นอันตราย ต่อเด็กในบริเวณโดยรอบตัวอาคาร รวมทั้งไม่ควรปลูกต้นไม้ที่มีหนามแหลมคม

3.1.8 มีระบบการล็อกประตูในการเข้า-ออก นอกบริเวณอาคาร สำหรับเจ้าหน้าที่เปิด-ปิดได้ ควรมีกริ่งสัญญาณเรียกไว้ที่หน้าประตู สำหรับห้องครัว และที่ประกอบอาหาร ควรมีประตูเปิด-ปิด ที่ปลอดภัยเด็กเข้าไปไม่ได้

3.1.9 มีการติดตั้งอุปกรณ์เพื่อป้องกันพาหะนำโรค เช่น มุ้งลวด ฯลฯ และมี มาตรการในการดูแลรักษาความสะอาดและป้องกันด้านสุขอนามัย

3.1.10 มีตุ้ หรือชั้นเก็บวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ที่แข็งแรง มั่นคง มีความสูง ขนาดที่เหมาะสมกับเด็กเล็ก สำหรับสิ่งของเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กนั้น ควรจัดแยกให้พ้นมือเด็ก

3.1.11 กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือศูนย์ฯ จัดให้มีบริการรถรับส่งเด็กนักเรียนในศูนย์ฯ ต้องกำหนดมาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับส่งนักเรียนในเรื่องต่าง ๆ เช่น สภาพรถรับส่งที่ต้องมีสภาพรถสมบูรณ์ ปลอดภัย และมีการตรวจสอบสภาพรถอยู่เป็นประจำ ด้านการตรวจสอบทะเบียนและบัญชีรายชื่อเด็กนักเรียนที่ใช้บริการรถรับส่งประจำวัน ความปลอดภัยในการขับขี่ และความประพฤติของพนักงานขับรถ ข้อปฏิบัติของครูผู้ควบคุมเด็กนักเรียนประจำรถ เป็นต้น

3.2 มาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน และอันตรายต่าง ๆ

3.2.1 มีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติภัย ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง

3.2.2 บุคลากรในศูนย์ฯควรได้รับการอบรมด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันอุบัติภัยและความเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก

3.2.3 มีโทรศัพท์และหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินของส่วนราชการต่าง ๆ เช่น สถานีตำรวจหน่วยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โรงพยาบาล ไว้เพื่อติดต่อได้อย่างทันที่วงที่กรณีเกิดเหตุการณ์คับขัน หรือจำเป็นที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็ก และควรมีอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้สำหรับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นประจำไว้

3.2.4 มีสมุดบันทึกข้อมูลสุขภาพ และพัฒนาการของเด็ก

3.2.5 มีมาตรการในการรับ-ส่งเด็ก กรณีเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินและอันตรายต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

3.2.6 มีแผนและแนวทางปฏิบัติกรณีมีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้นกับเด็กที่จะต้องดำเนินการช่วยเหลือโดยด่วน

3.2.7 มีการสำรวจ ประเมิน และจัดการจุดเสี่ยงอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

มาตรฐานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาการเด็กเล็ก อายุ 2-5 ปี เป็นภารกิจสำคัญในการจัดการศึกษาศูนย์ฯ ขององค์กรฯ เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการอบรมเลี้ยงดู และได้รับการศึกษาเพื่อการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัย และความสามารถของเด็ก โดยมีวัตถุประสงค์หลัก ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจสังคม และสติปัญญา

2. เพื่อพัฒนาเด็กเล็ก ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณลักษณะ และสมรรถนะตามวัย โดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย

3. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเล็กสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีคุณภาพ

4. เพื่อแบ่งเบาภาระผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดู ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของเด็กเล็กตามบริบท และวัฒนธรรมของ สังคม ในท้องถิ่น

5. เพื่อส่งเสริมความรัก เอื้ออาทร ของสถาบันครอบครัว และสังคมท้องถิ่น

ศูนย์ฯ เป็นสถานศึกษาและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 4 และมาตรา 18 จึงต้องใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 มาเป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและแผนการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐาน ดังต่อไปนี้

1. ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี (5 ปี หมายถึง อายุ 5 ปี 11 เดือน 29 วัน) บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม-วัฒนธรรม ที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

2. หลักการ เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้าน อย่างสมดุลและเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการ ดังนี้

2.1 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท

2.2 ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของ สังคม และวัฒนธรรมไทย

2.3 พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย

2.4 จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข

3. การบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ให้สอดคล้องกับบริบทของสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น หลักสูตรสถานศึกษาเป็นหลักสูตรที่ศูนย์ฯ

จัดทำขึ้น โดยหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 เป็นแนวทางโดยการบูรณาการ
 หน่วยการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับบริบทของสังคม ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
 พัฒนาขึ้นมาโดยการศึกษาจากภูมิสังคม ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น เอกสารและ
 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาประกอบเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อมุ่งพัฒนา
 ผู้เรียนให้มีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน

4. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย อายุ 2 ปี

- 4.1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
- 4.2 ใช้อวัยวะของร่างกายได้ประสานสัมพันธ์กัน
- 4.3 มีจิตใจร่าเริงเบิกบาน แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย
- 4.4 รับรู้และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว
- 4.5 ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
- 4.6 ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย
- 4.7 สนใจเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว

5. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กอายุ 3-5 ปี

- 5.1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
- 5.2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน
- 5.3 มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข
- 5.4 มีคุณธรรม จริยธรรม
- 5.5 ชื่นชมและกล้าแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย
- 5.6 ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
- 5.7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความเป็นไทย
- 5.8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
- 5.9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
- 5.10 มีความสามารถในการคิด และการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
- 5.11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
- 5.12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 มาตรา 29 กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายใน เพื่อให้มีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ และมาตรา 58 ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กร บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศ มาใช้ในการจัดการศึกษา ดังนั้นในการพัฒนาคุณภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุนกับทุกภาคส่วนในสังคม เพื่อเป็นการระดมความร่วมมือทั้งทรัพยากรและการลงทุนทางสังคมที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพพัฒนาเด็กเล็ก และส่งเสริมความพร้อมของเด็กเล็กในการเข้ารับการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐานต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงการส่งเสริมความเข้มแข็งของครอบครัวและท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของสังคมจนเป็นที่ยอมรับในศักยภาพของการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรฯ โดยกระบวนการบริหารจัดการแบบการมีส่วนร่วมเป็นการระดมสรรพกำลังจากทุกภาคส่วนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์กรฯ ได้ดังนี้

1. ด้านวิชาการ

1.1 การมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา แผนการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการเด็ก โครงการและกิจกรรมพัฒนาต่าง ๆ ตามแผนพัฒนาการศึกษาขององค์กรฯ

1.2 การสนับสนุนทรัพยากรในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการเด็กให้กับผู้ปกครองและ

1.3 ร่วมประกันคุณภาพการศึกษาขององค์กรฯ

1.4 การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานขององค์กรฯ ให้ครอบครัว ท้องถิ่น และภาคสังคมรับทราบอย่างทั่วถึง

2. ด้านอาคารสถานที่

2.1 ร่วมพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกอาคาร

2.2 ร่วมให้การเฝ้าระวังดูแลความปลอดภัยและทรัพย์สินภายในอาคารศูนย์ฯ

3. ด้านงบประมาณ

3.1 ร่วมระดมทรัพยากรและสนับสนุนการพัฒนาอาคารสถานที่ บุคลากร สื่อวัสดุ ครุภัณฑ์ กิจกรรมศึกษาเรียนรู้นอกสถานที่ อาหารเสริม อาหารว่าง อุปกรณ์กีฬา และอื่น ๆ ในการดำเนินงานศูนย์ฯ

3.2 ร่วมพิจารณาเสนอแผนงานหรือโครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์ฯตามหลักวิชาการและแผนพัฒนาการศึกษาศูนย์ฯ

4. ด้านบุคลากร

4.1 ให้คำปรึกษาแนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน ในการดำเนินงานศูนย์ฯ

4.2 ร่วมในการอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กิจกรรมต่าง ๆ และดูแลความปลอดภัยเด็กเล็กภายในศูนย์ฯ

4.3 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง และสังคม ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาการพัฒนาบุคลากร และการพัฒนาศูนย์ฯ

5. ด้านความสัมพันธ์กับ

ส่งเสริมให้ครอบครัว และทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมของศูนย์ฯ ในด้านต่าง ๆ เช่น

5.1 จัดกิจกรรมปฐมนิเทศ ประชุมผู้ปกครอง และเยี่ยมบ้าน

5.2 จัดทำสารสัมพันธ์ระหว่างศูนย์ฯกับผู้ปกครอง

5.3 จัดทำป้ายนิเทศและมุมเรียนรู้ผู้ปกครอง

5.4 จัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ นวัตกรรม สื่อการเรียน ผลงานเด็ก

5.5 ร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา ประเพณี และโอกาสต่าง ๆ ของท้องถิ่น

5.6 เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่สาธารณะ เช่น ตลาด วัด สวนสาธารณะ

6. การให้บริการของศูนย์ฯ

นอกเหนือจากการให้การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ศูนย์ฯ สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ และให้บริการด้านอื่น ๆ แก่ครอบครัว และท้องถิ่นได้ ดังนี้

6.1 ด้านอาคารสถานที่ สามารถให้บริการด้านอาคารสถานที่แก่ครอบครัว หรือประชาชนภายในท้องถิ่น ในวันสำคัญหรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของ

6.2 ด้านวัสดุครุภัณฑ์ สามารถให้บริการด้านวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของครอบครัว หรือประชาชน

6.3 ด้านวิชาการสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ สามารถให้บริการด้านวิชาการสารสนเทศหรือเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านเด็กปฐมวัยให้กับ พ่อแม่ ผู้ปกครอง เยาวชน และในภาคีเครือข่าย ศึกษา ต่าง ๆ

6.4 ด้านการเผยแพร่ความรู้ให้กับ สามารถให้บริการแก่ครอบครัว ประชาชน หรือในท้องถิ่น โดยให้หัวหน้าศูนย์ฯ ครู ครูผู้ดูแลเด็ก หรือผู้ดูแลเด็ก เป็นวิทยากรในการเผยแพร่ความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย

6.5 ด้านการให้บริการสาธารณะ สามารถมีส่วนช่วยในการสนับสนุนการให้บริการสาธารณะแก่ หรือประชาชนได้ ตามบริบทหรือวัฒนธรรมของท้องถิ่น

7. การส่งเสริมสนับสนุนศูนย์ฯ จากครอบครัว และภาคส่วนของสังคม

7.1 การสนับสนุนวัสดุ ครุภัณฑ์ สื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์ต่าง ๆ ครอบครัว และภาคส่วนของสังคม สามารถให้การสนับสนุนในด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ สื่อการเรียนการสอน และอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยในท้องถิ่น

7.2 บริจาคเงินสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้ รวมทั้งการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ และครุภัณฑ์ต่าง ๆ ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

7.3 ให้ความรู้โดยปราชญ์ชาวบ้าน หรือจากเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ การสนับสนุนศูนย์ฯ โดยปราชญ์ชาวบ้านถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่บุคลากรและเด็กเล็ก หรือร่วมเป็นครูท้องถิ่นในการพัฒนาเด็กเล็กในศูนย์ฯ หรือผู้มีความรู้จากหน่วยงานต่าง ๆ

7.4 ให้การสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ใน การสนับสนุนการจัดประสบการณ์เรียนรู้และพัฒนาเด็กปฐมวัยภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้โดยให้เด็กปฐมวัยเข้าไปเรียนรู้จากสถานที่จริงในแหล่งเรียนรู้ของ และภาคส่วนต่าง ๆ

7.5) ให้ข้อมูลข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศูนย์ฯ การสนับสนุนข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย พัฒนาครู และพัฒนาศูนย์ฯ

ในการพัฒนาศูนย์ฯ ทุกภาคส่วน ได้แก่ ครอบครัว ผู้ปกครอง องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และศาสนสถาน สามารถมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาศูนย์ฯ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้หลายกิจกรรม เช่น

1. ร่วมระดมสรรพกำลังและทรัพยากรเพื่อการพัฒนาศูนย์ฯ
2. ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ เพื่อการพัฒนาศูนย์ฯ

3. ร่วมตรวจสอบ ร่วมประเมินศูนย์ฯ ร่วมแก้ไข เพื่อการพัฒนาศูนย์ฯ

โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถกำหนดรูปแบบ แนวทาง วิธีดำเนินการ การเสริมสร้างส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์ฯ และศักยภาพขององค์กรฯ โดยถือปฏิบัติตามแนวทาง หรือระเบียบ หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เพื่อให้ศูนย์ฯ ขององค์กรฯ เป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัยอย่างครอบคลุม กว้างขวาง เพื่อเสริมสร้างและส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัยในระดับพื้นที่ให้มีการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ จึงต้องส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับองค์กรฯ ระดับอำเภอระดับจังหวัด และระดับภาค โดยมีวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. วัตถุประสงค์

- 1.1 เพื่อให้ศูนย์ฯ เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย
- 1.2 เพื่อจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์ฯ ให้มีศักยภาพในการพัฒนาเด็ก
- 1.3 เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านพัฒนาเด็กปฐมวัยระหว่างหัวหน้าศูนย์ฯ ครูผู้ดูแลเด็ก ครู ผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์ฯ ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องขององค์กรฯ รวมทั้งเครือข่ายต่าง ๆ ในระดับพื้นที่
- 1.4 เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2. แนวทางการดำเนินงาน เพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์ฯ ขององค์กรฯ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค ให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรกำหนดแนวทาง การดำเนินงานส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังนี้

2.1 ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดตั้ง และหรือการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่าย/สมาคม/ชมรม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงาน ด้านพัฒนาเด็กปฐมวัย ในศูนย์ฯ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2 ส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุม การอบรมสัมมนาหัวหน้าศูนย์ฯ ครู ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์ฯ ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็ก ขององค์กรฯ ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/หน่วยงานภายนอก และทุกภาคส่วน เพื่อความร่วมมือในการจัดการศึกษาและพัฒนาศูนย์ฯ ในด้านต่าง ๆ

2.3 จัดทำแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมการส่งเสริมสนับสนุนเครือข่าย/สมาคม/ชมรม ในการจัดการศึกษาการพัฒนาเด็กปฐมวัยและการพัฒนาครู คุนยฯ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

2.4 สนับสนุนงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ ในการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมที่กำหนด โดยถือปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย และหนังสือสั่งการของทางราชการ

2.5 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถกำหนดรูปแบบและกิจกรรมความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย การพัฒนาครู และองค์กรให้มีความเข้มแข็งได้ตามบริบท สังคม และวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นได้

2.6 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจจัดตั้งคุนยฯ ในสังกัดเป็นคุนยต้นแบบของการพัฒนาเด็กปฐมวัยหรือคุนยเรียนรู้การพัฒนาเด็กปฐมวัย หรือร่วมกันกับคุนยฯ ต้นแบบสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น หรือในสังกัดหน่วยราชการ สถาบันการศึกษา หรือภาคเอกชน เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย การพัฒนาเด็กปฐมวัย และพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะ และศักยภาพในการปฏิบัติงานได้ตามศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

นรินทร์ ภาระศรี (2555) ได้กล่าวถึง แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร และการบริหารการศึกษาดังนี้

การบริหาร (Administration) หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าตามทรัพยากรการบริหาร

หน้าที่หลักของผู้บริหาร คือ การประสานงานให้บุคคลต่าง ๆ ปฏิบัติไปด้วยดีและบำรุงรักษาหน่วยงานให้ดำรงอยู่อย่างมั่นคงและมีความเจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2543, หน้า 1) กล่าวไว้ว่า บริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรมเพื่อให้มีค่านิยมตรงกับความต้องการของสังคมโดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล พัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

หวน พิณรุฬห์ (2549, หน้า 1) กล่าวไว้ว่า การบริหาร คือ ศิลปะในการทำให้สิ่งต่าง ๆ ได้รับการกระทำจนเป็นผลสำเร็จ หมายความว่า ผู้บริหารไม่ใช่ผู้ปฏิบัติ แต่ใช้ศิลปะทำให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานจนเป็นผลสำเร็จตรงตามจุดหมายขององค์การ หรือตรงตามจุดหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือกแล้ว

สรุปได้ว่า การบริหารเป็นทั้งงานศาสตร์และศิลป์ กล่าวคือ เป็นศาสตร์เพราะมีกรรมวิธีการเรียนรู้ฝึกอบรมเป็นไปตามขั้นตอน เป็นศิลป์เพราะใช้ศิลป์ในการควบคุมกรรมวิธีต่าง ๆ ในการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์

การบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบการบริหารที่เปิดโอกาสให้บุคคลหลายคนเข้ามามีส่วนร่วม เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2538, หน้า 28) ได้ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึง รูปแบบของความเกี่ยวข้องผูกพันร่วมกัน (Involvement) ของสมาชิกในการประชุมหรือเพื่อดึงดูดใจและควบคุมการทำงานร่วมกัน นอกจากนี้ ธงชัย สันติวงษ์ (2533, หน้า 18) ได้ให้ความหมายของคณะกรรมการการบริหารงานในรูปแบบของคณะกรรมการเข้ามามีส่วนร่วมไว้ว่า กลุ่มของคนที่เข้ามารวมกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ภายในองค์กร กลุ่มของคณะกรรมการนี้อาจรวมกันขึ้นในลักษณะที่ไม่เป็นทางการก็ได้ แต่ในทางปฏิบัติคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นมักจะมีการจัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ เพื่อรวมเอาบุคคลจากฝ่ายต่าง ๆ มาช่วยพิจารณาและแก้ปัญหาเฉพาะอย่าง หรือปัญหาทั่วไปภายในองค์การ และได้กล่าวถึงความจำเป็นของการใช้คณะกรรมการบริหารงาน มีดังนี้

1. เพื่อให้การตัดสินใจที่ดี โดยอาศัยความคิดเห็นของกลุ่ม
2. เพื่อประโยชน์ในการร่วมมือประสานงาน
3. เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานเข้ากันได้เป็นอย่างดี
4. เพื่อประโยชน์สำหรับฝึกฝนตัวบุคคล

ชูชาติ พวงสมจิตต์ (2540, หน้า 13) เห็นว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อตัวประชาชน

ศรีวิไล มงคล (2543, หน้า 13) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการหนึ่ง ในระบบการจัดการศึกษาที่ประชาชนเข้ามามีส่วนช่วยเหลือ ร่วมมือทั้งทางตรงและทางอ้อม ในลักษณะต่าง ๆ เช่น ร่วมกำหนดนโยบาย ให้ความเห็นชอบ เสนอแนะแนวทาง สนับสนุน ในการจัดกิจกรรมทางการศึกษาทั้งนี้เป็นผู้ให้และผู้รับ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่และ สถานศึกษา

มนตรี กรรพุมาลัย (2543, หน้า 97) ได้กล่าวถึงความหมายการมีส่วนร่วม หมายถึง เป็นกิจกรรมที่มีส่วนร่วมของประชาชนในเรื่องการตัดสินใจ การเข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรม และเข้าร่วมรับผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมในกิจกรรมนั้น ๆ

สมยศ นาวิการ (2545, หน้า 126) ได้ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ กระบวนการของการให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง ในการตัดสินใจ เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของบุคคล ใช้ความคิดสร้างสรรค์และ ความเชี่ยวชาญของพวกเขาในการแก้ปัญหาของการบริหารที่สำคัญอยู่บนพื้นฐานของ แนวความคิดการแบ่งอำนาจ หน้าที่ที่ถือว่าผู้บริหารแบ่งอำนาจหน้าที่การบริหารของพวกเขา ให้กับผู้ได้บังคับบัญชา

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา หมายถึง การเปิดโอกาสให้ บุคคลอื่นซึ่งอาจจะเป็นบุคคลภายในหรือภายนอกหน่วยงาน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การศึกษา

การบริหารโดยองค์คณะบุคคล

การบริหารงานโดยองค์คณะบุคคลมีความสำคัญและจุดเด่น มีดังนี้ (สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2546, หน้า 36)

1. การตัดสินใจมีคุณภาพดีขึ้น เพราะการบริหารงานโดยองค์คณะบุคคลประกอบด้วย บุคคลหลายฝ่าย ซึ่งมีความรู้ และทัศนะที่กว้างขวาง ผลการพิจารณาตัดสินใจย่อมดีกว่าการ ตัดสินใจโดยบุคคลเพียงคนเดียว
2. การยอมรับในผลงานสูงขึ้น เนื่องจากหลายคนมีส่วนร่วมในการดำเนินการทำให้เกิดความผูกพันและมองผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเป็นของกลุ่มหรือของคณะกรรมการนั้น
3. การประสานงานดีขึ้นเพราะบุคคลหลายฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานและ แก้ปัญหาร่วมกัน ทำให้เกิดความเข้าใจตรงกัน รับรู้การดำเนินงานในแนวทางเดียวกัน

4. การกระจายอำนาจมีมากขึ้นเนื่องจากอำนาจการตัดสินใจเป็นอำนาจของ คณะกรรมการ มิใช่เป็นของบุคคลเพียงคนเดียว

โรงเรียนประถมศึกษาในฐานะเป็นศูนย์กลางการศึกษาของ ควรยึดหลักในการให้และ รับความร่วมมือจากในทุกรูปแบบ ดังนี้

1. การให้ความร่วมมือ

- 1.1 ให้ความรู้ ความคิด และคำแนะนำแก่สมาชิกของในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น
- 1.2 ใ้บุคลากรในฐานะเป็นศูนย์กลางประกอบกิจกรรมแบบต่าง ๆ ที่ไม่ขัดต่อ กฎหมายและขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม เช่น งานเทศกาลประจำปี งานทางศาสนา
- 1.3 ให้ยืมวัสดุ ครุภัณฑ์เพื่อใช้ในงานที่เป็นส่วนรวม เช่น ถ้วย ชาม ช้อน รวมทั้ง เครื่องมือในการก่อสร้างบางประเภท ได้แก่ ค้อน เลื่อย
- 1.4 ให้ยืมสถานที่สำหรับประกอบกิจกรรม เช่น ห้องประชุม ห้องเรียน สนามกีฬา
- 1.5 ให้บริการแก่สมาชิกใน เช่น ห้องสมุด ห้องสหกรณ์
- 1.6 ใ้บุคลากรมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาทั้งด้านกำลังความคิด และกำลังกาย ตามควรแก่อัธยาศัย
- 1.7 ให้แนวความคิดใหม่ตามระดับความรู้ ความต้องการ และความสามารถของ สมาชิกใน
- 1.8 ให้ความรู้แก่ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย และทุกระดับ ทั้งวิชาสามัญ และวิชาชีพ โดยการจัดการศึกษาในระบบเปิด

2. การรับความร่วมมือจาก

- 2.1 ให้สมาชิกในเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนโดยเป็นกรรมการสถานศึกษา
- 2.2 เชิญสมาชิกในมาเป็นวิทยากรสอนวิชาชีพท้องถิ่นต่าง ๆ
- 2.3 นักเรียนฝึกปฏิบัติงานที่บ้านที่บ้านของสมาชิกใน
- 2.4 ให้สมาชิกในมีส่วนร่วมในกิจกรรมบางอย่างที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น งานประจำปี ของโรงเรียน ซึ่งจะให้โรงเรียนทั้งกำลังเงิน กำลังความคิด และกำลังกาย

การบริหารและจัดการสถานศึกษา

การดำเนินการบริหารโรงเรียนจะบรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ย่อมต้องอาศัยการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน ตามที่ สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546, หน้า 18-25) ได้กำหนดไว้ นั่น คือ

1. การบริหารวิชาการ งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจการบริหารการจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญ ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริการและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

2. การบริหารงบประมาณ การบริหารงานงบประมาณยึดหลักความเท่าเทียมกันและความเสมอภาค รัฐได้จัดสรรเงินอุดหนุนรายบุคคลให้แก่ผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้แก่สถานศึกษาของรัฐและเอกชนอย่างเท่าเทียมกัน และมีการจัดสรรเพิ่มเติมแก่ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ มุ่งเน้นประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการจัดการงบประมาณ โดยให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา มีความเป็นอิสระในการตัดสินใจ มีความคล่องตัวควบคู่ไปกับความโปร่งใส ตรวจสอบได้ จากผลสำเร็จของงานยึดการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการงบประมาณและมุ่งที่จะส่งเสริมการระดมทรัพยากรและการลงทุนจากทุกส่วนของสังคมมาใช้ในการจัดการศึกษาและพัฒนาการศึกษา

3. การบริหารงานบุคคล การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระ ภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครูได้รับการพัฒนา มีความรู้ความสามารถ มีขวัญกำลังใจที่ดี ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติมีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. การบริหารทั่วไป การบริหารทั่วไปยึดหลักความเป็นอิสระในการบริหารและจัดการศึกษาด้วยตนเองให้มากที่สุด โดยเขตพื้นที่ศึกษามีหน้าที่ กำกับ ดูแล ส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานในเชิงนโยบายมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักโดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ยึดหลักเกณฑ์กติกา ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล และองค์กรที่เกี่ยวข้อง การบริหารงานทั่วไปเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยประสานส่งเสริมและสนับสนุนให้การบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้

การบริหารงานแบบ PDCA

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2558) ได้ให้แนวคิดของการบริหารงานแบบ PDCA ไว้ว่า PDCA เป็นแนวคิดหนึ่ง ที่ไม่ได้ให้ความสำคัญเพียงแต่การวางแผน แต่แนวคิดนี้เน้นให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบ โดยมีเป้าหมายให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แนวคิด PDCA ได้รับการพัฒนาขึ้นเป็นครั้งแรกโดย Walter Shewhart ซึ่งถือเป็นผู้บุกเบิกการใช้สถิติสำหรับวงการอุตสาหกรรม และต่อมาวงจร PDCA ได้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย มากขึ้น เมื่อปรมาจารย์ด้านการบริหารคุณภาพ อย่าง W.Edwards Deming ได้นำมาเผยแพร่ ให้เป็นเครื่องมือสำหรับการปรับปรุงกระบวนการ วงจรนี้จึงมีอีกชื่อหนึ่งว่า “Deming Cycle”

มาถึงวันนี้คงไม่มีใครบอกว่าไม่รู้จักวงจร PDCA หรือ Deming Cycle โดยเฉพาะในแวดวงของการทำงาน มักจะมีการนำ PDCA เข้ามาประยุกต์ใช้ทั้งการทำงานประจำ และการปรับปรุงงาน

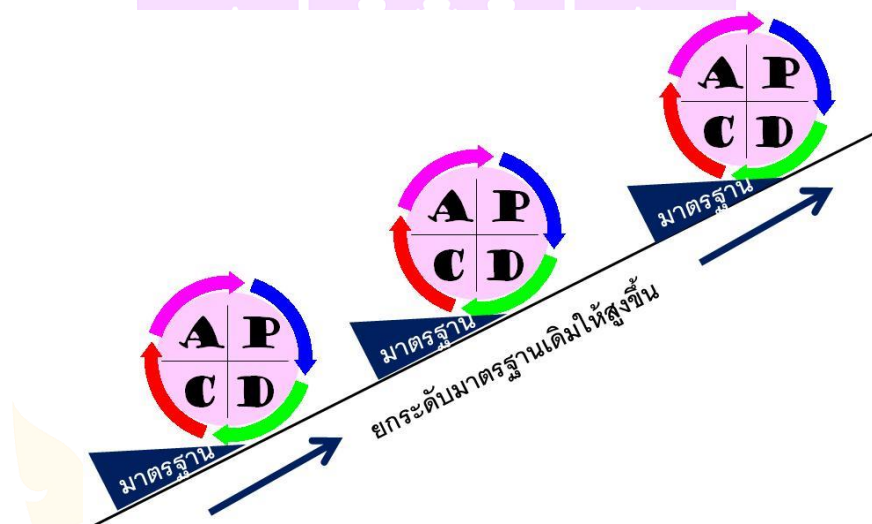

โครงสร้างของ PDCA ประกอบด้วย

1. Plan คือ การวางแผน
2. DO คือ การปฏิบัติตามแผน
3. Check คือ การตรวจสอบ
4. Act คือ การปรับปรุงการดำเนินการอย่างเหมาะสม หรือ การจัดทำมาตรฐานใหม่

ซึ่งถือเป็นพื้นฐานของการยกระดับคุณภาพ

ทุกครั้งที่การดำเนินงานตามวงจร PDCA หมุนครบรอบ ก็จะเป็นแรงส่งสำหรับการดำเนินงานในรอบต่อไป และก่อให้เกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ดังแสดงในภาพ 1

ภาพ 1 แสดงวงจร PDCA กับการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

จากหลักการของวงจร PDCA หากพิจารณาเทียบกับหลาย ๆ เครื่องมือ หรือเทคนิค การปรับปรุงงานต่าง ๆ ที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็น เครื่องมือ ด้านคุณภาพอย่าง QCC เครื่องมือที่ต้องใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติขั้นสูง อย่าง Six Sigma หรือ แม้แต่เครื่องมือที่เน้นเรื่องของการจัดการความรู้ อย่าง KM พบว่า ล้วนมีพื้นฐานของแนวคิด PDCA ทั้งสิ้น ดังแสดงในภาพที่ 2

QCC		Six Sigma		KM	
QC Story		DMAIC		KM Process	
P	- กำหนดหัวข้อปัญหา - สำรวจสภาพปัจจุบัน และตั้งเป้าหมาย - วางแผนดำเนินงาน - วิเคราะห์สาเหตุ และกำหนดแนวทางแก้ไข	P	Define - ระบุหัวข้อในการดำเนินงาน Measure - วัดสภาพปัจจุบันของกระบวนการ Analyze - วิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยหลักการทางสถิติ เพื่อหาตัวแปรที่เป็นสาเหตุของปัญหา	P	- บ่งชี้ความรู้
D	- ลงมือปฏิบัติการแก้ไข	D	Improve - ปรับปรุง หรือออกแบบกระบวนการใหม่ เพื่อควบคุมตัวแปร ที่เป็นสาเหตุของปัญหา	D	- สร้างและแสวงหาความรู้ - จัดความรู้ให้เป็นระบบ
C	- ติดตามผลการแก้ไข	C	- ออกแบบระบบควบคุมกระบวนการ เพื่อให้มั่นใจว่า ตัวแปรที่เป็นสาเหตุหลักของปัญหาได้ถูกควบคุม หรือกำจัดออก ทำให้ปัญหาที่ได้รับการแก้ไขแล้วไม่กลับมาเกิดซ้ำได้อีก	C	- ประมวลและกักเก็บความรู้ - เข้าถึงความรู้
A	- ทำให้เป็นมาตรฐาน	A		A	- แบ่งปันแลกเปลี่ยน และเรียนรู้

ภาพ 2 แสดงขั้นตอนการดำเนินงานของ QCC Six Sigma และ KM เทียบกับ PDCA

จะเห็นได้ว่า ไม่ว่าจะเป็เครื่องมือพื้นฐานหรือ เครื่องมือระดับสูง ที่มีเป้าหมายมุ่งเน้นให้เกิดการยกระดับ คุณภาพ ปรับปรุงและพัฒนาต่อยอดล้วนจำเป็นที่จะต้องมีการดำเนินงานอย่างครบถ้วน ตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติการตรวจสอบ และการทำให้เป็นมาตรฐานทั้งสิ้น เหตุผลก็เพราะจะทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบ ถูกทิศทาง และหากพบปัญหา หรืออุปสรรคระหว่างทาง ก็จะมีตัวได้ก่อน สามารถปรับแก้และหาทางรับมือได้ทัน เพื่อให้สามารถ บรรลุเป้าหมายได้ตามต้องการและเป็นพื้นฐานที่ดีของการต่อยอดการปรับปรุง

อย่างไรก็ตาม การทำกิจกรรมการเพิ่มผลผลิตภาพ หรือกิจกรรมปรับปรุงงานเพื่อยกระดับคุณภาพงานภายในองค์กรนั้น ไม่ว่าจะใช้เครื่องมือระดับพื้นฐาน หรือระดับสูงก็ตาม ปัญหาส่วนใหญ่ คือ การขาดการมีส่วนร่วมของคนในองค์กร หรือเป็นการทำที่ยังไม่ลงถึงระดับปฏิบัติการ และในหลายองค์กร มักพบว่า การดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง ซึ่งแนวทางหนึ่งที่จะขจัดปัญหาที่กล่าวมานี้ให้หมดไปได้ คือ การวางระบบบริหารกิจกรรมอย่างเหมาะสม ซึ่งแน่นอนที่สุดว่า ควรที่จะมีการดำเนินงานตามแนวทางของ PDCA ให้ครบวงจร เพราะจะทำให้การดำเนินงาน ตอบโจทย์ขององค์กรได้ตรงจุด ส่งผลให้การดำเนินงานสอดคล้องกับธรรมชาติของคนในองค์กร จากการวางแผนอย่างเหมาะสมด้วยการใช้ข้อมูลของสถานการณ์จริง และที่

สำคัญ การดำเนินการได้รับการเฝ้าติดตามอย่างเป็นระยะ ซึ่งก็จะทำให้สามารถปรับแผนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ได้ รวมถึงมีการสรุปบทเรียนที่ได้หลังจากจบโครงการ ทำให้สามารถเรียนรู้รูปแบบที่เหมาะสมสำหรับองค์กร และนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานรอบใหม่ ซึ่งจะทำให้กิจกรรมการเพิ่มผลิตภาพได้รับการพัฒนาและยกระดับได้อย่างต่อเนื่อง

การบริหารกิจกรรมการเพิ่มผลิตภาพในองค์กร	
Plan	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดวัตถุประสงค์ และขอบเขตการดำเนินงาน - กำหนดโครงสร้างทีมงาน และมอบหมายความรับผิดชอบ - กำหนดตัวชี้วัด และตั้งเป้าหมาย - สำรวจสถานการณ์ปัจจุบันขององค์กร <ol style="list-style-type: none"> 1) ด้านการผลิต อาทิ ประสิทธิภาพการผลิต อัตราของเสีย เป็นต้น 2) ด้านบุคลากร อาทิ ทักษะของพนักงาน ความรู้ความเข้าใจ ช่องทางการสื่อสาร เป็นต้น - วางแผนดำเนินการ ทั้งในส่วนของปรับปรุงและการจัดกิจกรรมรณรงค์ส่งเสริม
Do	<ul style="list-style-type: none"> - ดำเนินกิจกรรมการเพิ่มผลิตภาพตามแผนงาน <ol style="list-style-type: none"> 1) ปรับปรุงงานผ่านเครื่องมือ และเทคนิคที่เลือกใช้ 2) รณรงค์ส่งเสริม ให้ความรู้ และประชาสัมพันธ์ ผ่านช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสม
Check	<ul style="list-style-type: none"> - ติดตามผลการดำเนินงานรายกิจกรรม และเทียบกับเป้าหมาย - สรุปผลการดำเนินงาน
Act	<ul style="list-style-type: none"> - วิเคราะห์ผลสำเร็จของกิจกรรม - นำเสนอผลงานต่อผู้บริหาร - จัดทำแผนขยายผล เพื่อต่อยอดการปรับปรุง

ภาพ 3 แสดงตัวอย่างของขั้นตอนการบริหารกิจกรรมการเพิ่มผลิตภาพ
ภายในองค์กรตามแนวทางของ PDCA

การดำเนินการที่สอดคล้องกับแผนจะเป็นเส้นทางที่นำไปสู่ ความสำเร็จ และบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

ขั้นตอนการบริหารกิจกรรมการเพิ่มผลิตภาพที่ดำเนินการสอดคล้องกับแนวทางของ PDCA นั้น จะเป็นไปอย่างมีระบบ และครบถ้วน ซึ่งก็จะทำให้กิจกรรมการเพิ่มผลิตภาพมีความเหมาะสมกับองค์กร จากการที่มีการสำรวจสถานการณ์ขององค์กรในประเด็นต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการผลิตหรือด้านบุคลากร เพื่อมาใช้เป็นข้อมูลป้อนเข้าสำหรับการวางแผนและกำหนดแนวทางการดำเนินงาน มีการตรวจสอบประเมินผลเป็นระยะทำให้สามารถปรับแผนให้

สอดคล้องกับสถานการณ์ได้ อีกทั้งยังมีการวิเคราะห์ผลสำเร็จของโครงการทำให้รู้ถึงจุดอ่อน จุดแข็งของการดำเนินงาน และถือเป็นบทเรียนสำหรับการดำเนินงานต่อไป และตรงจุดนี้เองที่จะทำให้สามารถยกระดับการปรับปรุงและพัฒนาได้จริง จึงมีโอกาที่การพัฒนาต่อยอดจะเป็นไปอย่างเหมาะสมและถูกทิศทาง

จะเห็นได้ว่า การดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นการปรับปรุงผ่านเครื่องมือการเพิ่มผลผลิตภาพ หรือการปรับปรุงคุณภาพ หรือแม้แต่การบริหารกิจกรรมภายในองค์กร การวางแผนงานอย่างเหมาะสมจากการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ถือเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี และการดำเนินการที่สอดคล้องกับแผนจะเป็นเส้นทางที่นำไปสู่ความสำเร็จ และบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ แต่ก็จะต้องมีการตรวจสอบความคืบหน้า หรือปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเป็นระยะ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ในการปรับแผนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ได้ และที่สำคัญ เมื่อการดำเนินงานเสร็จสิ้นแต่ละครั้ง บทเรียนต่าง ๆ ที่ได้รับ ก็ถือเป็นสิ่งสำคัญ หากได้มีการนำมา ทบทวน และสรุปข้อดี ข้อด้อย หรือ หาจุดปรับปรุง เพื่อให้การดำเนินงานในรอบต่อไปทำได้ง่ายขึ้น ได้ผลลัพธ์ที่ดีขึ้น และที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ก็คือ การดำเนินงานอย่างครบถ้วนตามแนวคิดของวงจร PDCA ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่อง การดำเนินงานศูนย์ฯ บนพื้นที่สูง สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สลองนอก มีดังนี้

จรัส มาตฤช (2558) ได้ศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาศูนย์ฯ โรงเรียนวัดแคทราย สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคูบัว จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัญหาและความต้องการพัฒนาศูนย์ฯ โรงเรียนวัดแคทราย สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคูบัว จังหวัดราชบุรี ปัญหาอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน ส่วนความต้องการในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กพบว่า ด้านบุคลากร และการบริหารจัดการมากที่สุด รองลงมาตามลำดับ ต้องการให้มีการจัดสถานที่สำหรับทำกิจกรรมต่าง ๆ 2) แนวทางการพัฒนาศูนย์ฯ โรงเรียนวัดแคทราย สังกัดองค์การบริหาร ส่วนตำบลคูบัว จังหวัดราชบุรี ด้านบุคลากร และการบริหารจัดการ แนวทางการพัฒนา คือ จัดให้มีการอบรมบุคลากรศูนย์ฯ อบรมปีละ 2 ครั้ง ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย มีแนวทางการพัฒนา คือ จัดหาพื้นที่ใช้สอยมากขึ้น

เพ็ญโสภา เทพบัน จินตนา จันท์เจริญ และวีรพันธุ์ ศิริฤทธิ์ (2558) ได้ศึกษาถึงสภาพและปัญหาการดำเนินการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วน

ท้องถิ่น อ.เวียงชัย จ.เชียงราย ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานการบริหารของศูนย์ฯ ตามมาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่ดำเนินการบริหารมากที่สุด ได้แก่ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย รองลงมา ได้แก่ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจาก ตามลำดับปัญหาการดำเนินงานการบริหารงานของศูนย์ฯ ตามมาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย ด้านมีปัญหาการดำเนินงานการบริหารอยู่ในระดับน้อย โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจาก ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ตามลำดับ และแนวทางการดำเนินการการบริหารศูนย์ฯ ควรมีการดูแลบุคลากรด้านคุณภาพชีวิต สวัสดิการขวัญและกำลังใจ และส่งเสริมให้บุคลากรในศูนย์ฯ ได้รับความรู้เพิ่มเติมในระดับที่สูงกว่าระดับปริญญาตรี ควรเพิ่มห้องเรียนให้เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน และมีการแบ่งห้องเรียนเป็นสัดส่วน บริเวณศูนย์ฯ ควรจัดทำรั้วรอบขอบชิด เพื่อความปลอดภัยของเด็ก ควรจัดกิจกรรมที่พัฒนาเด็กให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างแท้จริง รวมทั้งการจัดระบบประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง และมีการประเมินผลตามสภาพจริงทุก ๆ ปี ควรมีการแจ้งข้อมูลข่าวสารของศูนย์ฯ ให้แก่ที่ศูนย์ฯ ตั้งอยู่ มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและได้เข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรมและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์ฯ สนองความต้องการของอย่างแท้จริง

พิชิต ชัยแสงแก้ว (2555) ได้ศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลสระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลสระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวม พบว่า 1) ด้านการบริหารศูนย์ฯ คือ ความไม่เพียงพอของงบประมาณ การกำหนดภาระหน้าที่ไม่เหมาะสมกับบุคลากร ประชาชนในขาดการมีส่วนร่วม และพื้นที่ใช้สอยไม่เพียงพอ 2) ด้านการบริหารบุคลากร คือ ขาดการสำรวจความต้องการของบุคลากร ศูนย์ฯ เพื่อนำมาเป็นข้อกำหนดในการวางแผน ขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรในศูนย์ฯ ในการคัดเลือกผู้ดูแลเด็ก คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ขาดบทบาทและหน้าที่ในการรับผิดชอบงานที่ได้รับการแต่งตั้ง งบประมาณเพื่อให้บุคลากรได้ศึกษาต่อไม่เพียงพอ การใช้สิทธิการลาไม่เป็นไปตามจำนวนวันที่กำหนดไว้ และขาดการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง 3) ด้านการจัดประสบการณ์ คือ คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ขาดการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร ขาดการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง

การจัดงบประมาณในการจัดหาสื่อ/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้ไม่พอเพียง ขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ของบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ขาดการมีส่วนร่วมในการนิเทศของคณะกรรมการบริหารศูนย์ ขาดการนำผลการประเมินการจัดประสบการณ์ไปปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนา 4) ด้านการพัฒนาผู้เรียน คือ ขาดการจัดวางแผนหรือวางแผนการรับนักเรียนเข้าเรียนในศูนย์ ขาดการจัดบริการรถรับ-ส่งสำหรับเด็กที่อยู่ไกลศูนย์ฯ และสวัสดิการด้านอื่น ๆ ขาดการส่งเสริมพัฒนาการผู้เรียนด้านสังคม และขาดการรายงานผลการประเมินพัฒนาการผู้เรียนให้ผู้ปกครองทราบ 2) แนวทางการพัฒนาศูนย์ฯ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลสระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 1) ด้านการบริหารศูนย์ฯ มีแนวทางการพัฒนา คือ ในช่วงที่มีการจัดทำงบประมาณ คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ควรจัดทำโครงการเสนอของบประมาณในช่วงที่มีการจัดทำแผนพัฒนาสามปี หรือจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณประจำปี ควรมีการแจ้งให้ฝ่ายต่าง ๆ รวมถึงประชาชนทราบเกี่ยวกับการดำเนินงาน เพื่อให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม 2) ด้านการบริหารบุคลากรศูนย์ฯ มีแนวทางการพัฒนาจัดให้มีการสำรวจความต้องการของบุคลากรในศูนย์ฯ บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กำหนด การวางแผน และปริมาณงานให้เหมาะสมกับอัตรากำลัง 3) ด้านการจัดประสบการณ์ของบุคลากรศูนย์ฯ มีแนวทางการพัฒนาดังนี้ ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรศูนย์ฯ โดยผ่านกระบวนการต่าง ๆ เช่น การฝึกอบรมเพื่อสร้างความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร จัดให้บุคลากรเข้ารับการอบรมการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ 4) ด้านการพัฒนาผู้เรียนศูนย์ฯ มีแนวทางการพัฒนาดังนี้ จัดให้มีการประชุมทุกครั้ง เพื่อวางแผนการรับนักเรียนเข้าเรียนในศูนย์ฯ โดยการมีส่วนร่วมการวางแผนของบุคลากรศูนย์ฯ สนับสนุนและส่งเสริมการรับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 3 ปี เนื่องจากแต่ละศูนย์ฯ มีจำนวนเด็กอายุระหว่าง 3-5 ปี มีจำนวนลดลง แต่เด็กที่ต่ำกว่า 3 ปี มีจำนวนมากขึ้น และเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง

ธัญวัน อุเทศ (2555) ได้ศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านพังขว้างกลาง ตำบลพังขว้าง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร โดยมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า ศูนย์ฯ บ้านพังขว้างกลาง ยังไม่สามารถดำเนินงานได้ตามมาตรฐานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหลายส่วน คือ ด้านบุคลากร ด้านโภชนาการ ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย สำหรับด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กนั้น มีรูปแบบและตารางการทำกิจกรรมเป็นไปตามมาตรฐานฯ บางส่วน ปัจจัยส่งเสริมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านพังขว้างกลาง ส่วนใหญ่ คือ ด้านบุคลากรในศูนย์ฯ ซึ่งเป็นคนในพื้นที่ทั้งหมด ปัจจัยขัดขวางการดำเนินงาน ได้แก่การบริหารจัดการงบประมาณและผู้ปฏิบัติยังไม่ได้รับการบรรจุ แต่งตั้งให้เป็นข้าราชการ สำหรับแนวทางการพัฒนาศูนย์ฯ บ้านพังขว้างกลาง ประกอบด้วย การเพิ่ม

ศักยภาพด้านกายภาพและเพิ่มศักยภาพด้านขีดความสามารถของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การเพิ่ม การมีส่วนร่วมของโดยวางแผนการจัดประสบการณ์เพิ่มเติมร่วมกับ ผู้ปกครองและ อสม. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กและมีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาส่งเสริมให้ นักเรียนได้เรียนรู้ และใช้ในชีวิตประจำวันได้ และการวางแผนการจัดสรรงบประมาณให้พอเพียง และสอดคล้อง กับความต้องการพัฒนา

สัตดาพร เชื้อนุ่น (2555) ได้ศึกษาถึงสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้อย อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษา พบว่า ผู้บริหารยังขาดความเข้าใจในเรื่องการจัดการศึกษาปฐมวัย มีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร บ่อย งบประมาณไม่เพียงพอ นโยบายไม่ชัดเจน การกำหนดแผนงานบุคลากรยังไม่ชัดเจน อาคารเรียนไม่เป็นเอกเทศ ส่วนใหญ่ขอใช้พื้นที่ห้องเรียนของโรงเรียนซึ่งมีสภาพเก่า มีวัสดุไม่ เพียงพอ มุมการเรียนรู้ยังไม่หลากหลาย เด็กไม่ค่อยกล้าคิดกล้าแสดงออก มีปัญหาในเรื่องของ ภาวะโภชนาการ ผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับเด็ก

แนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ที่ดี ควรมีนโยบายที่ชัดเจน การ บริหารงบประมาณให้เพียงพอ ทำงานด้วยความเป็นธรรมและโปร่งใส จัดให้มีการมอบหมาย ปริมาณงานที่เหมาะสมกับบุคลากร จัดฝึกอบรมบุคลากรของศูนย์ฯ และมีการพัฒนาอย่าง ต่อเนื่อง จัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกภาคเรียน ควรปรับปรุงซ่อมแซม อาคารที่ทรุดโทรม เพิ่มห้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เพียงพอ ควรมีหลักสูตรจัดประสบการณ์ ที่หลากหลายในการให้เด็กได้รับพัฒนาการทุกด้าน มีมุมเรียนรู้เพื่อให้เด็กได้เลือกได้ตามความ สนใจ จัดกิจกรรมให้นักเรียนทำบ่อย ๆ ให้เด็กกล้าคิด กล้าแสดงออก สร้างความสามัคคีกัน ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ช่วยเหลือกันและกัน จัดให้บุคลากรในท้องถิ่นที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่นเชิญมา เป็นครูสอนเด็ก และควรสร้างกระบวนการพัฒนาเครือข่าย ซึ่งเป็นการสร้างเครือข่ายการ เรียนรู้ เครือข่ายการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมจากทั้งภาคี ภายในและภายนอก

จักรพงษ์ ตั้งธำรงธวัชมน (2554) ได้ศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลท่าอุเทน อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองมี ทัศนคติต่อศูนย์ฯ โดยมีตัวอาคารและบริเวณศูนย์เด็กเล็กมีสภาพแวดล้อมสะอาดและปลอดภัย มีที่จอดรถรับส่ง มีความสะดวกสบายและปลอดภัย มีหัวหน้าศูนย์เด็กเล็กที่มีวุฒิการศึกษาทาง ปฐมวัย มีครูผู้ดูแลเด็กที่มีความรักเด็ก ชยัน อดทน โดยเด็กได้รับการประเมินพัฒนาการตาม เกณฑ์อายุโดยครู มีสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัย โดยมีการชี้แจงกฎระเบียบ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครอง โดยผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการคัดสรรวัสดุอุปกรณ์ สื่อ

การเรียนการสอน โดยครูผู้ดูแลเด็กเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมวันแม่ มีกิจกรรมเยี่ยมบ้านเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐาน พบว่า ด้านการบริหารจัดการมีคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการให้บริการอบรมเลี้ยงดู โดยมีการจัดประสบการณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา มีการประเมินผลการปฏิบัติงาน มีการพัฒนาบุคลากร มีหัวหน้าศูนย์ ครูผู้ดูแลเด็กเล็ก มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์แต่ยังขาดพนักงานด้านธุรการ โภชนากร เวชภัณฑ์สำหรับการปฐมพยาบาล มีตู้หรือชั้นเก็บวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนที่แข็งแรง ห้องน้ำเด็กยังขาดโถส้วมที่มีขนาดเหมาะสมกับเด็ก ไม่มีวัสดุกันลื่นในห้องน้ำ ไม่มีโทรศัพท์และหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉิน ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร มีสื่อและนวัตกรรมการจัดประสบการณ์เรียนรู้ มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ขาดการจัดทำหลักสูตร ขาดกิจกรรม ขาดการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน มีกิจกรรมการแสดงของเด็กเข้าร่วมในโอกาสต่าง ๆ มีเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา และประเพณีต่าง ๆ ขาดการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนสื่อการเรียนการสอน ขาดการให้ความรู้โดยปราชญ์ชาวบ้าน ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ขาดการวางแผนการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาอิสระครั้งนี้ได้แนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยจัดทำโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โครงการเยี่ยมประสานความสัมพันธ์ เพื่อสานสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุง แก้ไข พัฒนาและส่งเสริมเด็กให้เป็นไปในทิศทางที่ดี โครงการอบรมเทคนิคการสอนภาษาอังกฤษแก่ผู้ดูแลเด็ก เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้ดูแลเด็กให้มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านวิชาการ

พริดา เทียนปัญญา (2554) ได้ศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตตำบลบางปลาม้า อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า ด้านการบริหารจัดการ ขาดการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย อาคารสถานที่ไม่ได้มาตรฐาน ห้องน้ำ ห้องส้วม ไม่ถูกสุขลักษณะสำหรับเด็ก ศูนย์ไม่มีอุปกรณ์ดับเพลิง ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานด้านความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร อุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอและไม่มีคุณภาพ เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีน้ำหนักและส่วนสูงที่ต่ำกว่ามาตรฐาน ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์ฯ คือ การเข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในโอกาส

ต่าง ๆ เป็นครั้งคราว และส่วนใหญ่ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมจะเป็นผู้ปกครองของเด็ก แต่การเข้ามาเป็นครูอาสาหรือการเข้าร่วมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กยังไม่มี ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขาดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย และการสืบสานวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น จากการตรวจประเมินมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตตำบลบางปลาหมอ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ต่ำกว่ามาตรฐาน คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดรอกเจริญ

สุชาติ ศรีชาย (2554) ได้ศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลตามเกณฑ์มาตรฐาน กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งไทรทอง อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ ผลการศึกษาพบว่า จากเกณฑ์มาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐาน 6 ด้าน ของกรมอนามัย ปรากฏว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 2 ศูนย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งไทรทองมีการผ่านเกณฑ์มาตรฐานเพียงแค่ 1 ด้าน คือ ด้านบุคลากร และส่วนใหญ่ยังไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานอีกทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ ด้านส่งเสริมสุขภาพ ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ด้านการบริการอาหารสะอาด ปลอดภัย ด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง องค์กรฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 2 ศูนย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งไทรทอง ควรกำหนดทิศทางดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยนำเกณฑ์มาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมอนามัยมาพิจารณาเพื่อหาสาเหตุในประเด็นหัวข้อที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน และกำหนดแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 6 ด้านของกรมอนามัยต่อไป

สมทรง วงมุสิก (2553) ได้ศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากขององค์การบริหารส่วนตำบลกออ่า อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ผลการศึกษาพบว่า มีแนวทางดำเนินการดังนี้

ด้านการจัดการประชุมชี้แจงแก่ ควรมีการจัดประชุมอย่างต่อเนื่องในวันหยุดราชการ โดยประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบล่วงหน้า และเชิญสมาชิกสภา อบต.และผู้นำท้องถิ่นเข้าร่วมทุกครั้งควรมีอาหารว่างไว้บริการและมีการจัดกิจกรรมนันทนาการเสริม นอกจากนี้ควรมีการจัดประชุมสัญจร หรือศึกษาดูงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอื่นที่ประสบความสำเร็จ

ด้านการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์แก่ ควรมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานโดยตรง และขอความร่วมมือจากสมาชิกสภา อบต. ผู้นำเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก และคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ช่วยในการประชาสัมพันธ์ โดยจัดให้มีรูปแบบที่น่าสนใจ ชัดเจน ต่อเนื่องและทั่วถึง

ด้านการประสานงานและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง และให้สมาชิกสภา อบต. หรือผู้นำท้องถิ่น ช่วยประสานงานระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับหน่วยงานอื่น ๆ และประชาชนให้มากขึ้น และควรจัดกิจกรรมพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกฝ่ายอย่างสม่ำเสมอ

ด้านการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นการให้ข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ และวิธีการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้แก่ประชาชน และมีการจัดทำแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ หรือเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นในรูปแบบต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น

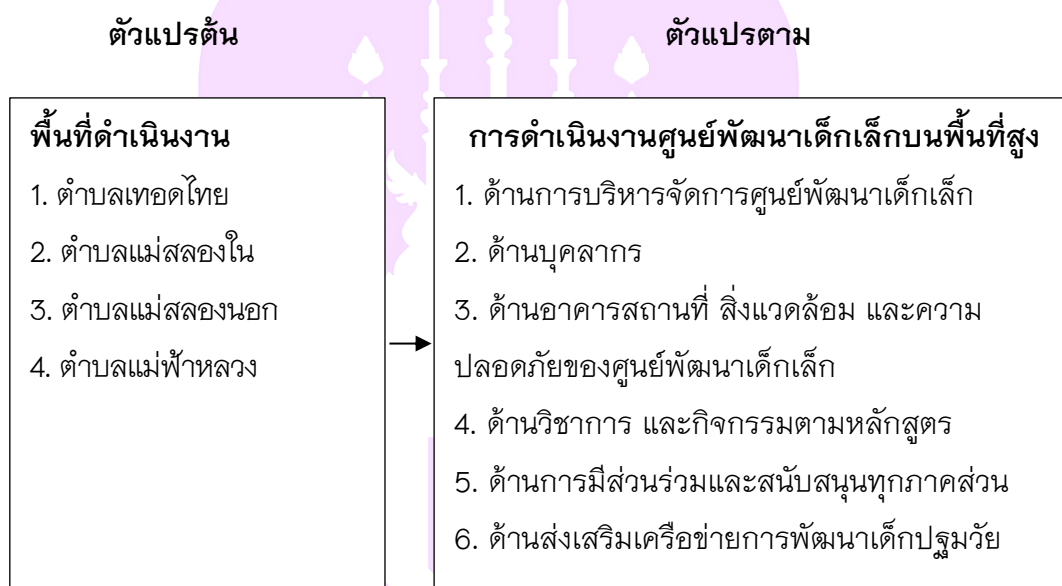
ด้านการจัดให้มีกองทุนส่งเสริมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลควรเป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งกองทุน โดยมีแต่งตั้งคณะกรรมการ มีการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ ระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจน และชี้แจงรายละเอียดให้ประชาชนทราบ ซึ่งในระยะแรกอาจจัดกิจกรรมเพื่อระดมทุนจากภาครัฐและภาคประชาชน

ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมสำหรับจัดกิจกรรมอื่น ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ จัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องที่ตรงตามความต้องการของประชาชนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1-2 ครั้ง และควรจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มากขึ้น

ด้านการจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการติดตามประเมินผลให้แก่บุคลากร หรือขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่มีความเป็นกลาง โดยจัดให้มีการติดตามและประเมินผลทุกครั้งที่จัดกิจกรรม มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ และภาพรวมอย่างน้อย 1 ครั้ง ซึ่งต้องนำผลที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติ และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบโดยทั่วกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สำหรับกรอบแนวคิดในการวิจัย มี 2 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรต้น ประกอบด้วย ตำบล เขตไทย ตำบลแม่สลองใน ตำบลแม่สลองนอก และตำบลแม่ฟ้าหลวง และตัวแปรตาม เป็น สภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง ประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ภาพ 4 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง และเพื่อหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามกระบวนการวิจัย โดยมีขั้นตอนหรือวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ บุคลากรครูในสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ในปีการศึกษา 2560 จำนวน 4 ตำบล ประกอบด้วย ข้าราชการครู ครูผู้ช่วย ผู้บริหาร และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งหมดจำนวน 304 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้าราชการครู ครูผู้ช่วย ผู้บริหาร และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ในปีการศึกษา 2560 ซึ่งผู้ศึกษาได้กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซี และมอร์แกน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 169 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) (ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ, 2557, หน้า 49, 61) ตามสัดส่วนของจำนวนประชากรในแต่ละตำบล ซึ่งถ้าประชากรมากกลุ่มตัวอย่างก็มากตามไปด้วย ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	ตำบล	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	ตำบลเทอดไทย	73	40
2	ตำบลแม่สลองใน	113	63
3	ตำบลแม่สลองนอก	48	27
4	ตำบลแม่ฟ้าหลวง	70	39
รวม		304	169

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ระดับอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และการสังกัดพื้นที่ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ข้อมูลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย 6 ด้านได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์ความหมายดังนี้

5 หมายถึง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูงอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูงอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูงอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูงอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูงอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถาม มีขั้นตอนดำเนินงานดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดโครงสร้างของแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามให้เนื้อหาได้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบครอบคลุมของเนื้อหา ความถูกต้องของภาษาและความชัดเจนในข้อความเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือตามเนื้อหา แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มาคำนวณหาค่า IOC เพื่อหาความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ ซึ่งได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 แสดงว่าคำถามในแบบสอบถามข้อนี้มีเนื้อหาสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์สามารถนำคำถามนี้ไปใช้ได้ อีกทั้งผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ในเรื่องความกระชับ ชัดเจน เข้าใจง่ายของแบบสอบถาม เพื่อให้ข้อคำถามมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากร ซึ่งเป็นบุคลากรครู ในสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย จำนวน 30 คน จากนั้นใช้วิธีการทดสอบประมาณค่าความเที่ยงของเครื่องมือ โดยใช้สูตร Cronbach - α (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2557, หน้า 419) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 ซึ่งเป็นค่าที่เชื่อถือได้

6. ทำการปรับปรุงให้เป็นฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูงอำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและบุคลากรครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย มีแบบสอบถาม 169 ฉบับ

2. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มประชากร 169 คน และรับแบบสอบถามคืนกลับหลังจากผู้ตอบแบบสอบถามตอบคำถามเสร็จ

3. ผู้วิจัยได้รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืน ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปมีการวิเคราะห์ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย 6 ด้านได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ดังนี้ (ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ, 2557, หน้า 336)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00–1.49 หมายถึง มีการดำเนินงานในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50–2.49 หมายถึง มีการดำเนินงานในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50–3.49 หมายถึง มีการดำเนินงานในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50–4.49 หมายถึง มีการดำเนินงานในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50–5.00 หมายถึง มีการดำเนินงานในระดับมากที่สุด

3. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรมากกว่า 2 ตัว ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (Anova) โดยใช้สถิติ F-test และการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe กำหนดระดับนัยสำคัญไว้ที่ .05

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเรื่อง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้นำเสนอในรูปของตารางข้อมูล และความเรียงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ซึ่งจะเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย จำแนกตามตำบล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ในตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ประกอบไปด้วยเพศ ระดับอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และการสังกัดพื้นที่ ปราบกฏผลการวิเคราะห์ตามตาราง 2-6

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	34	20.10
หญิง	135	79.90
รวม	169	100.00

จากตาราง 2 พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 79.90 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 20.10

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30 ปี	23	13.60
30-39 ปี	89	52.70
40-49 ปี	55	32.50
50 ปี ขึ้นไป	2	1.20
รวม	169	100.00

จากตาราง 3 พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.70 รองลงมาอายุระหว่าง 40-55 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.5 ส่วนอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.2

ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	44	26.00
ปริญญาตรี	119	70.40
สูงกว่าปริญญาตรี	6	3.60
รวม	169	100.00

จากตาราง 4 พบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 70.40 รองลงมาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 26.00 ส่วนการศึกษาที่สูงกว่าระดับปริญญาตรี มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.60

ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5 ปี	27	16.00
5-10 ปี	59	34.90
10 ปีขึ้นไป	83	49.10
รวม	169	100.00

จากตาราง 5 พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป คิดเป็น ร้อยละ 49.10 รองลงมา 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.40 ส่วนประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 16.00

ตาราง 6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสังกัดพื้นที่

สังกัดพื้นที่	จำนวน	ร้อยละ
ตำบลเขตไทย	40	23.70
ตำบลแม่สลองใน	63	37.30
ตำบลแม่สลองนอก	27	16.00
ตำบลแม่ฟ้าหลวง	39	23.00
รวม	169	100.00

จากตาราง 6 พบว่า ส่วนใหญ่สังกัดพื้นที่ตำบลแม่สลองใน คิดเป็นร้อยละ 37.30 รองลงมาตำบลเขตไทย คิดเป็นร้อยละ 23.70 ส่วนตำบลแม่สลองนอก มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 16.00

ตอนที่ 2 การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัด

เชียงราย

ในตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย จำนวน 6 ด้านได้แก่ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ปรากฏผลการวิเคราะห์ตามตาราง 7-13

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวม

การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.09	0.46	มาก
2. ด้านบุคลากร	4.15	0.46	มาก
3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.55	0.60	มาก
4. ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร	4.10	0.54	มาก
5. ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วน	3.81	0.46	มาก
6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	3.76	0.58	มาก
เฉลี่ยรวม	3.98	0.45	มาก

จากตาราง 7 พบว่า การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีการดำเนินงานในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.45) สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.46) รองลงมาได้แก่ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.54) ส่วนด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.60)

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. ในการจัดตั้งศูนย์ฯ ของ อปท. มีการประเมินความพร้อมในการบริหารจัดการศูนย์ฯ ทั้งด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และด้านบุคลากร และได้จัดเวทีประชาคมในพื้นที่ เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชน	3.93	0.70	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	$\bar{X}$	S. D.	ระดับการดำเนินงาน
2. ศูนย์ฯ มีการจัดทำแผนดำเนินงานในแต่ละด้าน อย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพ เช่น แผนการ สำรวจประชากรเด็กเล็กอายุ 2-5 ปี แผนการรับ นักเรียน การจัดชั้นเรียน แผนการสรรหาบุคลากร และแผนด้านงบประมาณ	4.01	0.72	มาก
3. ศูนย์ฯ ได้จัดทำรายงานการจัดการศึกษา จำนวนเด็กนักเรียน บุคลากร และงบประมาณที่ ขอรับการสนับสนุนให้กับ อ.ป.ท. เพื่อดำเนินการ ในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป	4.09	0.63	มาก
4. ศูนย์ฯ มีการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่ เหมาะสมกับระยะเวลาเรียนและพัฒนาการของ เด็ก โดยการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามบริบท ของชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.19	0.66	มาก
5. มีบริการส่งเสริมสนับสนุนสำหรับเด็กเล็ก ได้แก่ อาหารว่าง อาหารกลางวันตามหลัก โภชนาการ อาหารเสริม (นม) วัสดุ สื่อ อุปกรณ์ การศึกษา วัสดุครุภัณฑ์ และเครื่องเล่น พัฒนาการเด็ก และการตรวจสุขภาพเด็กเล็ก ประจำปี โดยบุคลากรทางการแพทย์ และ สาธารณสุข	4.31	0.65	มาก
6. ศูนย์ฯ ดำเนินการประชุมคณะกรรมการฯ และ ผู้ปกครองนักเรียน ภาคเรียนละไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง โดยรายงานผลการประชุมให้ อ.ป.ท. ทราบ	4.10	0.59	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
7. งบประมาณที่ได้รับการอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น นำมาจัดสรรในการดำเนินงานของศูนย์ฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.04	0.66	มาก
8. ศูนย์ฯ ได้บันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศทางการศึกษาศูนย์ฯ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามระบบ Child development Center Information System (CCIS)	4.20	0.74	มาก
9. ศูนย์ฯ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งการคัดสรรวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน	4.00	0.53	มาก
10. ศูนย์ฯ มีกฎระเบียบที่เป็นรูปธรรม และได้มีการชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบ	4.02	0.56	มาก
เฉลี่ยรวม	4.09	0.46	มาก

จากตาราง 8 พบว่า การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมมีการดำเนินงานในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.46) สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ มีบริการส่งเสริมสนับสนุนสำหรับเด็กเล็ก ได้แก่ อาหารว่าง อาหารกลางวันตามหลักโภชนาการ อาหารเสริม (นม) วัสดุ สื่อ อุปกรณ์การศึกษา วัสดุครุภัณฑ์ และเครื่องเล่นพัฒนาการเด็ก และการตรวจสุขภาพเด็กเล็กประจำปี โดยบุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุข ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.65) รองลงมาได้แก่ ศูนย์ฯ ได้บันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศทางการศึกษาศูนย์ฯ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามระบบ Child development Center Information System (CCIS) ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.74) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ในการจัดตั้งศูนย์ฯ ของ อบต. มีการประเมินความพร้อมในการบริหารจัดการศูนย์ฯ ทั้งด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และด้านบุคลากร และได้จัดเวทีประชาคมในพื้นที่ เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชน ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.70)

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการดำเนินงานด้านบุคลากร

ด้านบุคลากร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. การจัดหาบุคลากรมีคุณสมบัติเหมาะสมตามมาตรฐานที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นที่กำหนด	4.02	0.63	มาก
2. หัวหน้าศูนย์ฯ มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา หรือสาขาศึกษาศาสตร์ เฉพาะสาขาวิชาเอก อนุบาลศึกษาหรือการศึกษาปฐมวัย	4.28	0.71	มาก
3. ครูผู้ดูแลเด็ก มีคุณวุฒิปริญญาตรี หรือคุณวุฒิอื่นที่เทียบได้ในระดับเดียวกันทางการศึกษา หรือสาขาศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษาหรือการศึกษาปฐมวัย	4.17	0.78	มาก
4. หัวหน้าศูนย์ฯ ครูผู้ดูแลเด็ก แต่งกายสะอาด และเหมาะสม และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก ผู้ปกครอง และชุมชน	4.33	0.66	มาก
5. มีการฝึกอบรม การสัมมนา เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถและมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจที่รับผิดชอบให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.15	0.65	มาก
6. มีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพโดยยึดมั่นในระเบียบวินัย จรรยาบรรณอย่างมีมาตรฐานแห่งวิชาชีพ	4.21	0.56	มาก
7. มีการยกย่องเชิดชูเกียรติครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ ให้มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพอย่างยุติธรรม ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.92	0.56	มาก
8. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในทุกปี	4.11	0.66	มาก
เฉลี่ยรวม	4.15	0.46	มาก

จากตาราง 9 พบว่า การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ด้านบุคลากร โดยภาพรวมมีการดำเนินงานในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.46) สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ หัวหน้าศูนย์ฯ ครูผู้ดูแลเด็ก แต่งกายสะอาด และเหมาะสม และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก ผู้ปกครอง และชุมชน ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.66)

รองลงมาได้แก่ หัวหน้าศูนย์ฯ มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา หรือสาขาศึกษาศาสตร์ เฉพาะสาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษาหรือการศึกษาปฐมวัย ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.71) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ มีการยกย่องเชิดชูเกียรติครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ ให้มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพอย่างยุติธรรม ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.56)

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. ที่ตั้งศูนย์ฯ มีขนาดเหมาะสม ไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงอันตราย เช่น บริเวณชนถ่ายแก๊ส บัมน้ำมัน ฌาปนกิจสถาน ไม่มีมลภาวะทางอากาศ แสง และเสียงที่มากเกินไป	3.93	0.87	มาก
2. การก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคาร สถานที่ และจัดภูมิทัศน์สภาพแวดล้อม ทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคาร มีความมั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ มีความเหมาะสม และปลอดภัยแก่เด็กเล็ก	3.66	0.83	มาก
3. พื้นที่ใช้สอยในอาคารมีความสะอาด ปลอดภัย และเพียงพอ เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน เช่น การเล่น การเรียนรู้ การรับประทานอาหาร และการนอน โดยแยกเป็นสัดส่วนจากห้องประกอบอาหาร ห้องส้วม และที่พักของเด็กป่วย	3.57	0.92	มาก
4. ศูนย์ฯ มีห้องปฐมพยาบาล ที่แยกเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ยา เครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็น และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง	2.85	0.96	ปานกลาง
5. ภายในศูนย์ฯ มีการติดตั้งอุปกรณ์ เครื่องดับเพลิง ซึ่งได้ตรวจสอบประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถใช้งานได้ตามปกติ	3.49	0.85	ปานกลาง
6. ศูนย์ฯ มีรั้วกั้นบริเวณให้เป็นสัดส่วน เพื่อความปลอดภัยของเด็ก และมีทางเข้า-ออกได้ 2 ทาง กรณีมีทางเดียวต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร	3.45	1.00	ปานกลาง

ตาราง 10 (ต่อ)

ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
7. ศูนย์ฯ มีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูก สุขลักษณะ ทั้งการจัดระบบสุขาภิบาล การระบาย น้ำ การระบายอากาศ และการจัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้ เหมาะสม ไม่ปล่อยให้เป็นแหล่งเพาะ/แพร่เชื้อโรค	3.69	0.88	มาก
8. ศูนย์ฯ มีแผนและแนวทางปฏิบัติ กรณีมีเหตุ ฉุกเฉินเกิดขึ้นกับเด็กที่จะต้องดำเนินการช่วยเหลือ โดยด่วน	3.56	0.73	มาก
9. ศูนย์ฯ มีการสำรวจ ประเมิน และจัดการกับจุด เสี่ยงของอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมรอบ ศูนย์ฯ	3.72	0.70	มาก
เฉลี่ยรวม	3.55	0.60	มาก

จากตาราง 10 พบว่า การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมมีการดำเนินงานในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.60) สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ที่ตั้งศูนย์ฯ มีขนาดเหมาะสม ไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงอันตราย เช่น บริเวณชนถ่ายแก๊ส ปั่นน้ำมัน ฌาปนกิจสถาน ไม่มีมลภาวะทางอากาศ แสง และเสียงที่มากเกินไป ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.87) รองลงมาได้แก่ ศูนย์ฯ มีการสำรวจ ประเมิน และจัดการกับจุดเสี่ยงของอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมรอบศูนย์ฯ ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.70) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ศูนย์ฯ มีห้องปฐมพยาบาล ที่แยกเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ยา เครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็น และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง ($\bar{X} = 2.85$, S.D. = 0.96)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการดำเนินงาน ด้านวิชาการ และ
กิจกรรมตามหลักสูตร

ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. ศูนย์ฯ ได้มีการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ให้สอดคล้องกับบริบทของสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.95	0.65	มาก
2. ศูนย์ฯ เปิดรับสมัครเด็กนักเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่ อายุครบ 2 ปี และเป็นเด็กที่มีสุขภาพแข็งแรง ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง หรือโรคอื่น ๆ ที่จะทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียน	4.14	0.65	มาก
3. ศูนย์ฯ ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรม	4.14	0.61	มาก
4. ศูนย์ฯ พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย	4.14	0.62	มาก
5. ศูนย์ฯ มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข	4.13	0.60	มาก
เฉลี่ยรวม	4.10	0.54	มาก

จากตาราง 11 พบว่า การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร โดยภาพรวมมีการดำเนินงานในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.54) สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ศูนย์ฯ เปิดรับสมัครเด็กนักเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่ อายุครบ 2 ปี และเป็นเด็กที่มีสุขภาพแข็งแรง ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง หรือโรคอื่น ๆ ที่จะทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียน ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.65) ศูนย์ฯ ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.61) และศูนย์ฯ พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.62) รองลงมาได้แก่ ศูนย์ฯ มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.60) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ศูนย์ฯ ได้มีการบูรณาการหลักสูตร

การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ให้สอดคล้องกับบริบทของสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.65)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนทุกภาคส่วน

ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. ศูนย์ฯ เปิดโอกาสให้องค์กร หน่วยงาน ผู้ปกครอง และ องค์กรทางศาสนา เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำ หลักสูตร แผนการจัดประสบการณ์ โครงการและ กิจกรรมพัฒนาต่าง ๆ โดยการเปิดประชุมชี้แจง รายละเอียดต่าง ๆ	3.85	0.63	มาก
2. ศูนย์ฯ ส่งเสริมให้องค์กร หน่วยงาน ผู้ปกครอง องค์กร ทางศาสนา เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากร และ ระดมทรัพยากรในการจัดการศึกษา เช่น แหล่งเรียนรู้ นอกสถานที่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.93	0.66	มาก
3. ศูนย์ฯ ส่งเสริมให้องค์กร หน่วยงาน ผู้ปกครอง องค์กร ทางศาสนา เข้ามามีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพ การศึกษาของศูนย์ฯ	3.77	0.65	มาก
4. ศูนย์ฯ มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น และภาคสังคมรับทราบอย่าง ทั่วถึง	3.88	0.64	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
5. คุณนัยฯ ส่งเสริมให้ครอบครัว ชุมชน และทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมในด้านต่าง ๆ เช่น กิจกรรมปฐมนิเทศ ประชุมผู้ปกครอง และเยี่ยมบ้าน	4.02	0.61	มาก
6. คุณนัยฯ ให้บริการด้านอาคารสถานที่แก่ครอบครัว ชุมชน หรือประชาชนภายในท้องถิ่น ในวันสำคัญต่าง ๆ หรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน	3.89	0.67	มาก
7. คุณนัยฯ มีแหล่งสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ สามารถใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านเด็กปฐมวัยให้กับพ่อแม่ ผู้ปกครอง เยาวชน และชุมชน ในการศึกษาค้นคว้าต่าง ๆ	3.62	0.71	มาก
8. คุณนัยฯ มีการเผยแพร่ความรู้ให้กับชุมชน โดยการเป็นวิทยากรให้ความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย	3.69	0.67	มาก
9. คุณนัยฯ ได้ติดตามและประเมินผลในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรต่าง ๆ หน่วยงาน ผู้ปกครอง และองค์กรทางศาสนา	3.66	0.62	มาก
เฉลี่ยรวม	3.81	0.46	มาก

จากตาราง 12 พบว่า การดำเนินงานคุณนัยพัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วน โดยภาพรวมมีการดำเนินงานในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.46) สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ คุณนัยฯ ส่งเสริมให้ครอบครัว ชุมชน และทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมในด้านต่าง ๆ เช่น กิจกรรมปฐมนิเทศ ประชุมผู้ปกครอง และเยี่ยมบ้าน ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.61) รองลงมาได้แก่ คุณนัยฯ ส่งเสริมให้องค์กร หน่วยงาน ผู้ปกครอง องค์กรทางศาสนา เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากร และระดมทรัพยากร ในการจัดการศึกษา เช่น แหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.66) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ คุณนัยฯ มีแหล่งสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ สามารถใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านเด็กปฐมวัยให้กับพ่อแม่ ผู้ปกครอง เยาวชน และชุมชน ในการศึกษาค้นคว้าต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.71)

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการดำเนินงานด้านส่งเสริม
เครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. ศูนย์ฯ ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดตั้ง หรือแต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินงานเครือข่าย/สมาคม/ชมรม เพื่อ เสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงาน	3.70	0.71	มาก
2. ศูนย์ฯ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุม การอบรม สัมมนา ระหว่างบุคลากรทางการศึกษา กับองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น/หน่วยงานภายนอก และทุกภาค ส่วน เพื่อความร่วมมือในการจัดการศึกษาและพัฒนา ศูนย์ฯ ในด้านต่าง ๆ	3.78	0.73	มาก
3. ศูนย์ฯ ได้จัดทำแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมการ ส่งเสริมสนับสนุนเครือข่าย/สมาคม/ชมรม ในการจัด การศึกษาการพัฒนาเด็กและการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง	3.77	0.69	มาก
4. ศูนย์ฯ สนับสนุนงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ ในการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมที่กำหนด โดยถือปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย และหนังสือสั่งการของทางราชการ	3.72	0.77	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
5. อ.ป.ท. มีการกำหนดรูปแบบและกิจกรรมความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย การพัฒนาครู และองค์กรให้มีความเข้มแข็งได้ตามบริบทสังคม และวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นได้	3.82	0.70	มาก
6. อ.ป.ท. ได้จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด เป็นศูนย์ต้นแบบของการพัฒนาหรือร่วมกับศูนย์ฯ ต้นแบบ สังกัด อ.ป.ท. อื่น หรือสังกัดหน่วยงานอื่น เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาการจัดการศึกษา การพัฒนาเด็ก และพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะ และศักยภาพในการปฏิบัติงาน	3.78	0.66	มาก
เฉลี่ยรวม	3.76	0.58	มาก

จากตาราง 13 พบว่า การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมมีการดำเนินงานในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.58) สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ อ.ป.ท. มีการกำหนดรูปแบบและกิจกรรมความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย การพัฒนาครู และองค์กรให้มีความเข้มแข็งได้ตามบริบทสังคม และวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นได้ ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.70) รองลงมาได้แก่ ศูนย์ฯ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุม การอบรม สัมมนา ระหว่างบุคลากรทางการศึกษา กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/หน่วยงานภายนอก และทุกภาคส่วน เพื่อความร่วมมือในการจัดการศึกษาและพัฒนาศูนย์ฯ ในด้านต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.73) และ อ.ป.ท. ได้จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด เป็นศูนย์ต้นแบบของการพัฒนาหรือร่วมกับศูนย์ฯ ต้นแบบ สังกัด อ.ป.ท. อื่น หรือสังกัดหน่วยงานอื่น เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาการจัดการศึกษา การพัฒนาเด็ก และพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะ และศักยภาพในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.66) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ศูนย์ฯ ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดตั้ง หรือแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่าย/สมาคม/ชมรม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.71)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย จำแนกตามตำบล

ในตอนนี้เป็นการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย คือ การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย จำแนกตามตำบล การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย จำแนกตามตำบล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ปรากฏผลการวิเคราะห์ตามตาราง 14

ตาราง 14 แสดงการเปรียบเทียบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูงจำแนกตามตำบล

ตำบล	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	F	P-value
ตำบลเทอดไทย	40	3.68	0.57	10.535*	0.000*
ตำบลแม่สลองใน	63	3.97	0.31		
ตำบลแม่สลองนอก	27	4.15	0.36		
ตำบลแม่ฟ้าหลวง	39	4.14	0.41		
รวม	169	3.47	0.68		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย จำแนกตามตำบล พบว่า ตำบลเทอดไทย มีค่าเฉลี่ย 3.68 ตำบลแม่สลองใน มีค่าเฉลี่ย 3.97 ตำบลแม่สลองนอก มีค่าเฉลี่ย 4.15 และตำบลแม่ฟ้าหลวง มีค่าเฉลี่ย 4.14 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยใช้สถิติ F-test ได้ค่า P-value เท่ากับ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 แสดงว่า การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูงในแต่ละตำบล อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 15 แสดงการเปรียบเทียบรายคู่ของการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่
สูงจำแนกตามตำบล

	ตำบลเทอดไทย	ตำบล แม่สลองใน	ตำบล แม่สลองนอก	ตำบล แม่ฟ้าหลวง
ตำบลเทอดไทย	-	.29325*	.47315*	.46594*
ตำบลแม่สลองใน	-	-	.17989	.17269
ตำบลแม่สลองนอก	-	-	-	.000721
ตำบลแม่ฟ้าหลวง	-	-	-	-

จากตาราง 15 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ของการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูงจำแนกตามตำบล พบว่า ตำบลเทอดไทย มีการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง แตกต่างกับตำบลแม่สลองใน ตำบลแม่สลองนอก และตำบลแม่ฟ้าหลวง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

บทสรุป

ในการศึกษาเรื่อง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย และเพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง จำแนกตามตำบล ประกอบด้วยตำบลทอดไทย ตำบลแม่สลองใน ตำบลแม่สลองนอก และตำบลแม่ฟ้าหลวง กลุ่มตัวอย่างเป็นข้าราชการครู ครูผู้ช่วย ผู้บริหาร และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ในปีการศึกษา 2560 จำนวน 169 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรมากกว่า 2 ตัว ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (Anova) โดยใช้สถิติ F-test และการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe กำหนดระดับนัยสำคัญไว้ที่ .05

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย พบว่า โดยภาพรวมมีการดำเนินงานในระดับมาก สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ด้านบุคลากร รองลงมาได้แก่ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ส่วนด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมมีการดำเนินงานในระดับมาก สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ มีบริการส่งเสริมสนับสนุนสำหรับเด็กเล็ก ได้แก่ อาหารว่าง อาหารกลางวันตามหลักโภชนาการ อาหารเสริม (นม) วัสดุ สื่อ อุปกรณ์การศึกษา วัสดุครุภัณฑ์ และเครื่องเล่นพัฒนาการเด็ก และการตรวจสุขภาพเด็กเล็กประจำปี โดยบุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุข รองลงมาได้แก่ ศูนย์ฯ ได้บันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศทางการศึกษาศูนย์ฯ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตามระบบ Child

development Center Information System (CCIS) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ในการจัดตั้งศูนย์ฯ ของ อบต. มีการประเมินความพร้อมในการบริหารจัดการศูนย์ฯ ทั้งด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และด้านบุคลากร และได้จัดเวทีประชาคมในพื้นที่ เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชน

1.2 ด้านบุคลากร โดยภาพรวมมีการดำเนินงานในระดับมาก สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ หัวหน้าศูนย์ฯ ครูผู้ดูแลเด็ก แต่งกายสะอาด และเหมาะสม และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก ผู้ปกครอง และชุมชน รองลงมาได้แก่ หัวหน้าศูนย์ฯ มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา หรือสาขาศึกษาศาสตร์ เฉพาะสาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษาหรือการศึกษาปฐมวัย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ มีการยกย่องเชิดชูเกียรติครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ ให้มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพอย่างยุติธรรม ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมมีการดำเนินงานในระดับมาก สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ที่ตั้งศูนย์ฯ มีขนาดเหมาะสม ไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงอันตราย เช่น บริเวณชนถ่ายแก๊ส ปิมน้ำมัน ฼าปนกิจสถาน ไม่มีมลภาวะทางอากาศ แสง และเสียงที่มากเกินไป รongลงมาได้แก่ ศูนย์ฯ มีการสำรวจประเมิน และจัดการกับจุดเสี่ยงของอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมรอบศูนย์ฯ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ศูนย์ฯ มีห้องปฐมพยาบาล ที่แยกเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ยา เครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็น และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง

1.4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร โดยภาพรวมมีการดำเนินงานในระดับมาก สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ศูนย์ฯ เปิดรับสมัครเด็กนักเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่ อายุครบ 2 ปี และเป็นเด็กที่มีสุขภาพแข็งแรง ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง หรือโรคอื่น ๆ ที่จะทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียน ศูนย์ฯ ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรม และศูนย์ฯ พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน รองลงมาได้แก่ ศูนย์ฯ มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ศูนย์ฯ ได้มีการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ให้สอดคล้องกับบริบทของสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.5 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วน โดยภาพรวมมีการดำเนินงานในระดับมาก สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ศูนย์ฯ ส่งเสริมให้ครอบครัว ชุมชน และทุกภาค

ส่วนมีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมในด้านต่าง ๆ เช่น กิจกรรมปฐมนิเทศ ประชุมผู้ปกครอง และเยี่ยมบ้าน รองลงมาได้แก่ ศูนย์ฯ ส่งเสริมให้องค์กร หน่วยงาน ผู้ปกครอง องค์กรทางศาสนา เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากร และระดมทรัพยากรในการจัดการศึกษา เช่น แหล่งเรียนรู้ นอกสถานที่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ศูนย์ฯ มีแหล่งสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ สามารถใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านเด็กปฐมวัยให้กับพ่อแม่ ผู้ปกครอง เยาวชน และชุมชน ในการศึกษาค้นคว้าต่าง ๆ

1.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมมีการดำเนินงานในระดับมาก สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ อ.ป.ท. มีการกำหนดรูปแบบและกิจกรรมความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย การพัฒนาครู และองค์กรให้มีความเข้มแข็งได้ตามบริบทสังคม และวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นได้ รองลงมาได้แก่ ศูนย์ฯ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุม การอบรมสัมมนา ระหว่างบุคลากรทางการศึกษา กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/หน่วยงานภายนอก และทุกภาคส่วน เพื่อความร่วมมือในการจัดการศึกษาและพัฒนาศูนย์ฯ ในด้านต่าง ๆ และ อ.ป.ท. ได้จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด เป็นศูนย์ต้นแบบของการพัฒนาหรือร่วมกับศูนย์ฯ ต้นแบบ สังกัด อ.ป.ท. อื่น หรือสังกัดหน่วยงานอื่น เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาการจัดการศึกษา การพัฒนาเด็ก และพัฒนาครูให้มีความรู้ทักษะ และศักยภาพในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ศูนย์ฯ ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดตั้ง หรือแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่าย/สมาคม/ชมรม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงาน

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย จำแนกตามตำบล พบว่า มีการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยที่ตำบลเทอดไทย มีการดำเนินงานแตกต่างกับตำบล แม่สลองใน ตำบลแม่สลองนอก และตำบลแม่ฟ้าหลวง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านมีการดำเนินงานในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ เพ็ญโสภา เทพปั้น จินตนา จันทรเจริญ และวีรพันธุ์ ศิริฤทธิ์ (2558) ได้ศึกษาถึงสภาพและ

ปัญหาการดำเนินการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เหตุผลสำคัญที่ส่งผลให้การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย มีการดำเนินงานในระดับมาก เนื่องจากบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย ข้าราชการครู ครูผู้ช่วย ผู้บริหาร และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้มีความตระหนักใน คุณภาพการศึกษา อีกทั้งได้มีการดำเนินงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 (กรมส่งเสริมการปกครอง ส่วนท้องถิ่น, 2559) เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในความรับผิดชอบเป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพและ มาตรฐาน รวมไปถึงได้มีการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย โดยการเข้ารับการฝึกอบรม การศึกษาต่อตามสายงานที่ สูงขึ้น เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษาทัดเทียมกับพื้นที่อื่น ๆ

2. การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบุคลากร เนื่องจากหัวหน้าศูนย์ฯ ครูผู้ดูแลเด็ก หรือบุคลากร ทางการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย มีคุณวุฒิ ทางการศึกษา มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม แต่งกายสะอาด มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก ผู้ปกครอง และชุมชน จึงส่งผลให้การดำเนินงานด้านบุคลากรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

3. การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ถือเป็น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง เป็นสังคมที่ด้อยโอกาสและอยู่ในพื้นที่ชนบททางไกล งบประมาณค่อนข้างจำกัด (องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สลองนอก, 2559, หน้า 5) จึงส่งผล โดยตรงต่อการดำเนินงานในด้านนี้ซึ่งอาศัยงบประมาณในการจัดซื้อจัดจ้างเป็นหลัก ดังนั้นจึง เป็นเหตุผลให้การดำเนินงานในด้านดังกล่าวมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยเฉพาะการดำเนินงานในเรื่อง การจัดให้มีห้องปฐมพยาบาลที่แยกเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ยา เครื่องเวชภัณฑ์ที่ จำเป็น และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง รวมไปถึงการจัดทำรั้วกั้นบริเวณให้เป็นสัดส่วน เพื่อความ ปลอดภัยของเด็ก

4. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้า หลวง จังหวัดเชียงราย จำแนกตามพื้นที่การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง

ประกอบด้วยตำบลเทอดไทย ตำบลแม่สลองใน ตำบลแม่สลองนอก และตำบลแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย พบว่า การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูงในแต่ละตำบล อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเฉพาะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลเทอดไทย มีการดำเนินงานที่แตกต่างกับตำบลแม่สลองใน ตำบลแม่สลองนอก และตำบลแม่ฟ้าหลวง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลเทอดไทย เป็นศูนย์ฯ เดียวที่อยู่ในแหล่งชุมชนที่มีความเจริญทางด้านวัตถุ มีความพร้อมในเรื่องด้านสาธารณูปโภค การเดินทางสะดวกสบาย และที่สำคัญมีความหลากหลายทางเชื้อชาติหรือชนเผ่ามากกว่าตำบลอื่น ๆ ดังนั้นการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงมีความคล่องตัวมากกว่าตำบลแม่สลองใน ตำบลแม่สลองนอก และตำบลแม่ฟ้าหลวง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย มีข้อเสนอแนะดังนี้

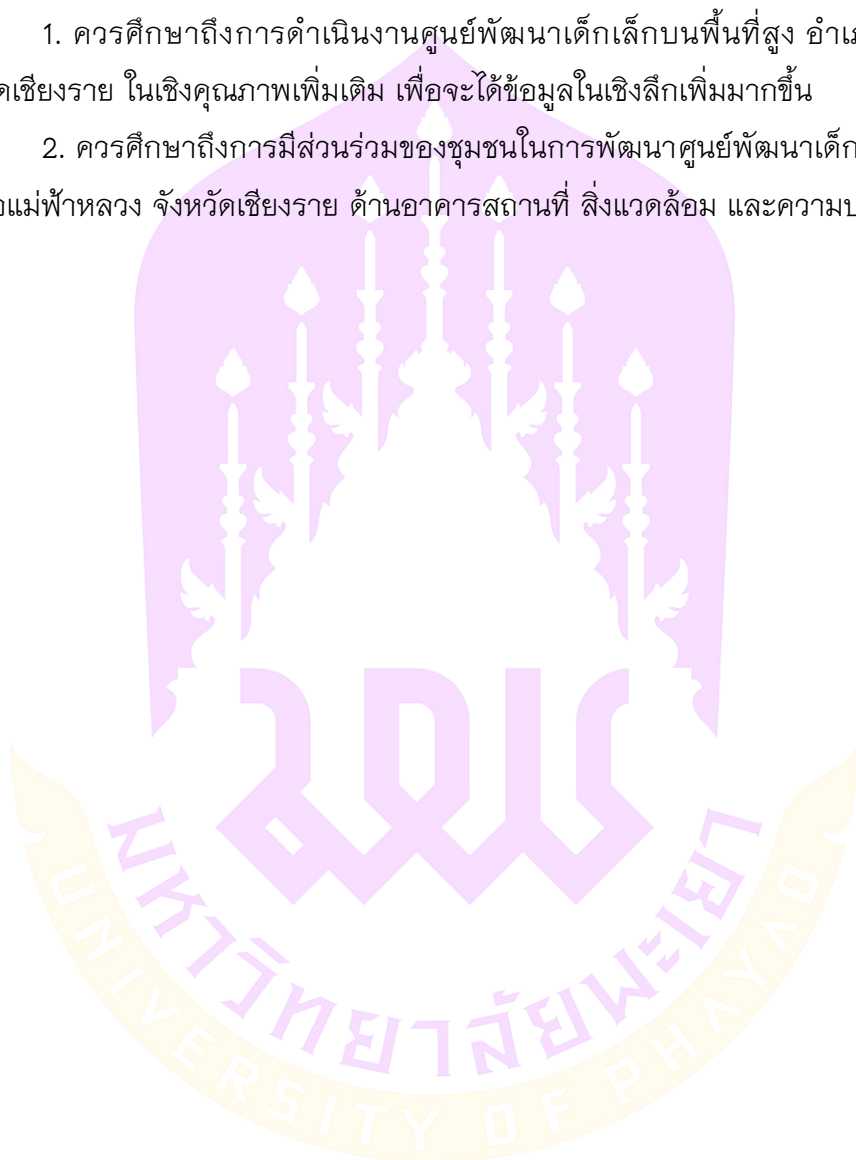
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการจัดทำแผนดำเนินงานในแต่ละด้านอย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นของคนในพื้นที่ และความต้องการของชุมชน อาทิเช่น แผนการสำรวจประชากรเด็กเล็กอายุ 2-5 ปี แผนการรับนักเรียน การจัดชั้นเรียน แผนการสรรหาบุคลากร และแผนด้านงบประมาณ
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการยกย่องเชิดชูเกียรติครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ ให้มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพ อย่างยุติธรรม ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีห้องปฐมพยาบาล ที่แยกเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ยา เครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็น และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง
4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีเพิ่มการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ให้สอดคล้องกับบริบทของสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
5. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมหาแหล่งสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ ที่สามารถใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านเด็กปฐมวัยให้กับพ่อแม่ ผู้ปกครอง เยาวชน และชุมชน ในการศึกษาค้นคว้าต่าง ๆ

6. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีการส่งเสริม สนับสนุนการจัดตั้ง หรือแต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินงานเครือข่าย/สมาคม/ชมรม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการ ปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ในเชิงคุณภาพเพิ่มเติม เพื่อจะได้ข้อมูลในเชิงลึกเพิ่มมากขึ้น
2. ควรศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2559). **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก**

ขององค์กรฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์อาสาศึกษาดินแดน.

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2551). **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.**

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อาสาศึกษาดินแดน.

จรัส มาตกฤษ. (2558). **แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนวัดแคทราย**

สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลคูบัว จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์

คม., มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, ราชบุรี

จักรพงษ์ ตั้งธำรงธนวัฒน์. (2554). **แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบล**

ท่าอุเทน อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม. การศึกษาอิสระ

rpm., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

ชูชาติ พวงสมจิตต์. (2540). **ศัพท์การบริหารการศึกษา.** กรุงเทพฯ: คอมแพคท์พรีนซ์.

ธฤฎวัน อุเทศ. (2555). **แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านพังขว้างกลาง**

ตำบลพังขว้าง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร โดยมีส่วนร่วม.

วิทยานิพนธ์ พม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

ธงชัย สันติวงษ์. (2533). **องค์การและการบริหารทางการศึกษาการวางแผน**

(Organization and anagement) (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ธานีินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS**

(พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: เอส. อาร์. พรินติ้ง แมสโปรดักส์.

นพพงษ์ บุญจิตราดุล. (2543). **หลักการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพฯ: บพิชการการพิมพ์.

นรินทร์ ภาวระศรี. (2555) **แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร และการบริหารการศึกษา.**

สืบค้นเมื่อ 24 สิงหาคม 2560,

จาก http://202.143.156.3/narinparasri/ed_managment.pdf

- เพ็ญโสภา เทพบัน จินตนา จันทร์เจริญ และวีรพันธุ์ ศิริฤทธิ์. (2558). **สภาพและปัญหา การดำเนินการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย**. วิทยานิพนธ์ คม., วิทยาลัยเชียงราย, เชียงราย.
- พิชิต ชัยแสงแก้ว. (2555). **แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลสระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร**. วิทยานิพนธ์ รปม., มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, กำแพงเพชร
- พีรดา เทียนปัญญาจะ. (2554). **แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตตำบลบางปลาแม่ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี**. การศึกษาอิสระ รปม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. พ.ศ. 2550. (24 สิงหาคม 2550). **ราชกิจจานุเบกษา**. 124(47 ก). หน้า 15.
- มนตรี กรรพุมมาลย์. (ม.ป.ป.). **การพัฒนา แนวคิด และการปฏิรูป**. เชียงใหม่: คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ลัดดาพร เชื้อนุ่น. (2555). **สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์การบริหารส่วนตำบลวังข่อย อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์**. การศึกษาอิสระ รปม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2558). **PDCA หัวใจสำคัญของการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง**. สืบค้นเมื่อ 24 สิงหาคม 2560, จาก <http://www.ftpi.or.th/2015/2125>
- สมยศ นาวิการ. (2545). **การบริหารแบบมีส่วนร่วม**. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- สมทรง วงมุสิก. (2553). **แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากขององค์การบริหารส่วนตำบลกอลำ อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี**. การศึกษาอิสระ รปม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- สุชาติ ศรีชาย. (2554). **แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามเกณฑ์มาตรฐาน กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งไทรทอง อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่**. การศึกษาอิสระ รปม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2546). **คู่มือปฏิบัติงานสำหรับผู้บริหาร**

โรงเรียนประถมศึกษา (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ
พุทธศักราช 2545.** กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.

ศรีวิไล มงคล. (2543). **ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียน
ประถมศึกษา อำเภอเชียงใหม่.** การค้นคว้าแบบอิสระ ศศ.ม.,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

หวน พิณรุฬพันธ์. (2549). **นักบริหารมืออาชีพ.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สลองนอก. (2559). **แผนสามปี.** เชียงราย:

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สลองนอก.

เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2538). **การบริหารทักษะและการปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองการพิมพ์.

ภาคผนวก ก เครื่องมือการวิจัย

แบบสอบถาม เรื่อง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง

อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

คำชี้แจง: แบบสอบถามชุดนี้ผู้วิจัยได้ทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง เพื่อศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ในฐานะที่ท่านเป็นผู้หนึ่งที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง ข้อมูลดังกล่าวจะประโยชน์ต่อการศึกษา และความเห็นของท่านมีคุณค่าต่อการศึกษาอย่างยิ่ง ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์สละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริงมากที่สุด และผลการตอบแบบสอบถามผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ โดยนำไปวิเคราะห์และประมวลผลในภาพรวม จะไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น แต่ในทางตรงข้ามกันข้อมูลตามที่ท่านตอบแบบสอบถามครั้งนี้ จะเป็นแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วยเนื้อหาแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของทุกท่านที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาครั้งนี้

เสาวรักษ์ คำภีระ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับลักษณะส่วนบุคคลของท่าน

1. เพศ

- ชาย
- หญิง

2. ระดับอายุ

- ต่ำกว่า 30 ปี
- 30-39 ปี
- 40-49 ปี
- 50 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

- ต่ำกว่าปริญญาตรี
- ปริญญาตรี
- สูงกว่าปริญญาตรี

4. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

- ต่ำกว่า 5 ปี
- 5-10 ปี
- 10 ปีขึ้นไป

5. สังกัดพื้นที่

- ตำบลเขตไทย
- ตำบลแม่สลองใน
- ตำบลแม่สลองนอก
- ตำบลแม่ฟ้าหลวง

ตอนที่ 2 ข้อมูลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง

อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงตามการรับรู้ของท่าน เกี่ยวกับการดำเนินงาน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง โดยเลือกตอบเพียงข้อละ 1 คำตอบ

การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง	ระดับการดำเนินงาน				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านการบริหารจัดการ					
1. ในการจัดตั้งศูนย์ฯ ของ อปท. มีการประเมินความพร้อมในการบริหารจัดการศูนย์ฯ ทั้งในด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และด้านบุคลากร และได้จัดเวทีประชาคมในพื้นที่ เพื่อสำรวจความต้องการของ					
2. ศูนย์ฯ มีการจัดทำแผนดำเนินงานในแต่ละด้านอย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพ เช่น แผนการสำรวจประชากรเด็กเล็กอายุ 2-5 ปี แผนการรับนักเรียน การจัดชั้นเรียน แผนการสรรหาบุคลากร และแผนด้านงบประมาณ					
3. ศูนย์ฯ ได้จัดทำรายงานการจัดการศึกษา จำนวนเด็กนักเรียน บุคลากร และงบประมาณที่ขอรับการสนับสนุนให้กับ อ.ป.ท. เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป					
4. ศูนย์ฯ มีการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เหมาะสมกับระยะเวลาเรียนและพัฒนาการของเด็ก โดยการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามบริบทของ และภูมิปัญญาท้องถิ่น					

การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง	ระดับการดำเนินงาน				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
5. มีบริการส่งเสริมสนับสนุนสำหรับเด็กเล็ก ได้แก่ อาหารว่าง อาหารกลางวันตามหลักโภชนาการ อาหารเสริม (นม) วัสดุ สื่อ อุปกรณ์การศึกษา วัสดุ ครุภัณฑ์ และเครื่องเล่นพัฒนาการเด็ก และการตรวจสุขภาพเด็กเล็กประจำปี โดยบุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุข					
6. ศูนย์ฯ ดำเนินการประชุมคณะกรรมการฯ และ ผู้ปกครองนักเรียน ภาคเรียนละไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง โดยรายงานผลการประชุมให้ อ.ป.ท. ทราบ					
7. งบประมาณที่ได้รับการอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น นำมาจัดสรรในการดำเนินงานของศูนย์ฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
8. ศูนย์ฯ ได้บันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศทางการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรฯ ตามระบบ Child development Center Information System (CCIS)					
9. ศูนย์ฯ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งการคัดสรรวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน					
10. ศูนย์ฯ มีกฎระเบียบที่เป็นรูปธรรม และได้มีการชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบ					

การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง	ระดับการดำเนินงาน				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านบุคลากร					
11. การจัดหาบุคลากรซึ่งทำหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณสมบัติเหมาะสมตามมาตรฐานที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นที่กำหนด					
12. หัวหน้าศูนย์ฯ มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา หรือสาขาศึกษาศาสตร์ เฉพาะสาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษาหรือการศึกษาปฐมวัย					
13. ครูผู้ดูแลเด็ก มีคุณวุฒิปริญญาตรี หรือคุณวุฒิอื่นที่เทียบได้ในระดับเดียวกันทางการศึกษา หรือสาขาศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษาหรือการศึกษาปฐมวัย					
14. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก แต่งกายสะอาด เหมาะสม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก ผู้ปกครอง และชุมชน					
15. มีการฝึกอบรม การสัมมนา ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถและมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจที่รับผิดชอบให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์					
16. มีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพโดยยึดมั่นในระเบียบวินัยจรรยาบรรณอย่างมีมาตรฐานแห่งวิชาชีพ					

การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง	ระดับการดำเนินงาน				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
17. มีการยกย่องเชิดชูเกียรติครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ ให้ความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพอย่างยุติธรรม ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ					
ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 18. ที่ตั้งศูนย์ฯ มีขนาดเหมาะสม ไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงอันตราย เช่น บริเวณชนถ่ายแก๊ส บัมน้ำมัน ฼าปนกิจสถาน ไม่มีมลภาวะทางอากาศ แสง และเสียงที่มากเกินไป					
19. การก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคาร สถานที่ และจัดภูมิทัศน์สภาพแวดล้อม ทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคาร มีความมั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ มีความเหมาะสมและปลอดภัยแก่เด็กเล็ก					
20. พื้นที่ใช้สอยในอาคารมีความสะอาด ปลอดภัย และเพียงพอ เหมาะสมกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และจัดกิจกรรมของเด็ก เช่น การเล่น การเรียนรู้ การรับประทานอาหารและการนอน โดยแยกเป็นสัดส่วนจากห้องประกอบอาหาร ห้องล้างและที่พักรของเด็กป่วย					

การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง	ระดับการดำเนินงาน				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
21. ศูนย์ฯ มีห้องปฐมพยาบาล ที่แยกเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ยา เครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็น และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง					
22. ภายในศูนย์ฯ มีการติดตั้งอุปกรณ์ เครื่องดับเพลิง ซึ่งได้ตรวจสอบประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถใช้งานได้ตามปกติ					
23. ศูนย์ฯ มีรั้วกั้นบริเวณให้เป็นสัดส่วน เพื่อความปลอดภัยของเด็ก และมีทางเข้า-ออกได้ 2 ทาง กรณีมีทางเดียวต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 2 เมตร					
24. ศูนย์ฯ มีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ มีการจัดระบบสุขาภิบาล การระบายน้ำ การระบายอากาศ และการจัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้เหมาะสม ไม่ปล่อยให้เป็นแหล่งเพาะ หรือแพร่เชื้อโรคโดยเฉพาะ ต้องกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน					
25. ศูนย์ฯ มีแผนและแนวทางปฏิบัติ กรณีมีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้นกับเด็กที่จะต้องดำเนินการช่วยเหลือโดยด่วน					
26. ศูนย์ฯ มีการสำรวจ ประเมิน และจัดการกับจุดเสี่ยงของอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมรอบศูนย์ฯ					

การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง	ระดับการดำเนินงาน				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร					
27. ศูนย์ฯ ได้มีการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ให้สอดคล้องกับบริบทของสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น					
28. ศูนย์ฯ ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของสังคม และวัฒนธรรมไทย					
29. ศูนย์ฯ พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย					
30. ศูนย์ฯ มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข					
ด้านการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุน					
31. ศูนย์ฯ เปิดโอกาสให้องค์กร หน่วยงาน ผู้ปกครอง และองค์กรทางศาสนา เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการเด็ก โครงการและกิจกรรมพัฒนาต่าง ๆ ตามแผนพัฒนาการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					

การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง	ระดับการดำเนินงาน				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
32. ศูนย์ฯ ส่งเสริมให้องค์กร หน่วยงาน ผู้ปกครอง องค์กรทางศาสนา เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุน ทรัพยากรในการทำกิจกรรม เช่น แหล่งเรียนรู้นอก สถานที่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการเสริมสร้าง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการเด็ก ให้กับผู้ปกครองและ					
33. ศูนย์ฯ ส่งเสริมให้องค์กร หน่วยงาน ผู้ปกครอง องค์กรทางศาสนา เข้ามามีส่วนร่วมในการประกัน คุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
34. ศูนย์ฯ มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ครอบครัว ท้องถิ่น และภาค สังคมรับทราบอย่างทั่วถึง					
35. ศูนย์ฯ ส่งเสริมให้มีการร่วมระดมทรัพยากรและ สนับสนุนการพัฒนาอาคารสถานที่ บุคลากร สื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์ กิจกรรมศึกษาเรียนรู้นอกสถานที่ อาหารเสริม อาหารว่าง อุปกรณ์กีฬา ในการ ดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
36. ศูนย์ฯ ส่งเสริมให้ครอบครัว และทุกภาคส่วนมี ส่วนร่วมการจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใน ด้านต่าง ๆ เช่น กิจกรรมปฐมนิเทศ ประชุม ผู้ปกครอง และเยี่ยมบ้าน					

การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง	ระดับการดำเนินงาน				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
37. ศูนย์ฯ ให้บริการด้านอาคารสถานที่แก่ครอบครัวหรือประชาชนภายในท้องถิ่น ในวันสำคัญต่าง ๆ หรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์ฯ					
38. ศูนย์ฯ มีแหล่งสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้สามารถใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านเด็กปฐมวัยให้กับพ่อแม่ ผู้ปกครอง เยาวชน และ ในการศึกษา ค้นคว้าต่าง ๆ					
39. ศูนย์ฯ มีการเผยแพร่ความรู้ให้กับ โดยการเป็นวิทยากรให้ความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย					
ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย					
40. ศูนย์ฯ ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดตั้ง หรือ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่าย/สมาคม/ชมรม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงาน					
41. ศูนย์ฯ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุม การอบรม สัมมนาหัวหน้าศูนย์ฯ ครู ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์ฯ ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็ก ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/หน่วยงานภายนอก และทุกภาคส่วน เพื่อความร่วมมือในการจัดการศึกษาและพัฒนาศูนย์ฯ ในด้านต่าง ๆ					

การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง	ระดับการดำเนินงาน				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
42. ศูนย์ฯ ได้จัดทำแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม การส่งเสริมสนับสนุนเครือข่าย/สมาคม/ชมรม ในการจัดการศึกษาการพัฒนาเด็กปฐมวัยและการ พัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง					
43. ศูนย์ฯ สนับสนุนงบประมาณ บุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่ ในการดำเนินงานตาม แผนงาน โครงการหรือกิจกรรมที่กำหนด โดยถือ ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย และหนังสือสั่งการ ของทางราชการ					
44. อ.ป.ท. มีการกำหนดรูปแบบและกิจกรรมความ ร่วมมือ เพื่อส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็ก ปฐมวัย การพัฒนาครู และองค์กรให้มีความ เข้มแข็งได้ตามบริบท สังคม และวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นได้					
45. อ.ป.ท. ได้จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด เป็น ศูนย์ต้นแบบของการพัฒนาหรือร่วมกับศูนย์ฯ ต้นแบบ สังกัด อ.ป.ท. อื่น หรือสังกัดหน่วยงานอื่น เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาการจัดการศึกษา การพัฒนาเด็ก และพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะ และศักยภาพในการปฏิบัติงาน					

ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบแบบสอบถาม

1. ดร.น้ำฝน กันมา อาจารย์ประจำวิทยาลัยการศึกษ มหาวิทยาลัยพะเยา
2. นางสาวจรรยา ชัยบุญลือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ
โรงเรียนบ้านพนาสวรรค์
3. นายสมสวัสดิ์ ทองประวิทย์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ
โรงเรียนบ้านสันติคีรี

ภาคผนวก ค การหาคุณภาพเครื่องมือ

ผลการคำนวณดัชนีความสอดคล้อง
(Item Objective Congruence Index : IOC)
จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

ข้อที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป						
ข้อที่ 1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 5	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ตอนที่ 2 การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย						
ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก						
ข้อที่ 1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4	+1	0	+1	2	0.66	ใช้ได้
ข้อที่ 5	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 6	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 7	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 8	+1	0	+1	3	0.66	ใช้ได้
ข้อที่ 9	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 10	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ด้านบุคลากร						
ข้อที่ 1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 5	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 6	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 7	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 8	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความ						
ปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก						
ข้อที่ 1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3	+1	+1	0	2	0.66	ใช้ได้
ข้อที่ 4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 5	+1	+1	0	2	0.66	ใช้ได้
ข้อที่ 6	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 7	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 8	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 9	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านวิชาการ และกิจกรรม						
ตามหลักสูตร						
ข้อที่ 1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 5	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุน						
ทุกภาคส่วน						
ข้อที่ 1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3	+1	0	+1	3	0.66	ใช้ได้
ข้อที่ 4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 5	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 6	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 7	+1	0	+1	3	0.66	ใช้ได้
ข้อที่ 8	+1	0	+1	3	0.66	ใช้ได้
ข้อที่ 9	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็ก						
ปฐมวัย	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 5	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 6	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

จำนวนข้อคำถามทั้งหมด 52 ข้อ

ผลรวมดัชนีความสอดคล้อง 49.67

ค่าดัชนีความสอดคล้อง 95.52

ภาคผนวก ง ผลการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้

ตาราง Reliability Coefficients

N of cases	No f items	Alpha
30	52	.96

จากการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้เพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้ค่า
แอลฟา (α) เท่ากับ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางเสาวรภัช คำภีระ
วัน เดือน ปี เกิด	18 ธันวาคม 2519
สถานที่เกิด	เชียงราย
วุฒิการศึกษา	ค.บ. (คหกรรมศาสตร์), สถาบันราชภัฏเชียงราย, เชียงราย ค.บ. (การศึกษาปฐมวัย), มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, กรุงเทพฯ
ที่อยู่ปัจจุบัน	44 ม.14 ต.เวียง อ.เทิง จ.เชียงราย
ผลงานตีพิมพ์	ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง นางเสาวรภัช คำภีระ (ผู้บรรยาย).16 มิถุนายน 2561 การดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย.ใน การประชุมทางวิชาการบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 4 (หน้า 295-303). พะเยา: อาคารเรียนรวม (หลังเดิม) มหาวิทยาลัยพะเยา.

